

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
CHRISTINE STIX-HACKL
przedstawiona w dniu 12 kwietnia 2005 r. ¹

Spis treści

I — Wprowadzenie	I - 8155
II — Ramy prawne	I - 8156
A — Klasyfikacja w Nomenklaturze Scalonej	I - 8156
B — Wiążąca informacja taryfowa	I - 8158
1. Kodeks celny	I - 8158
2. Rozporządzenie wykonawcze do kodeksu celnego	I - 8159
III — Stan faktyczny i postępowanie	I - 8160
IV — Odpowiedź na pytania prejudycjalne	I - 8163
A — W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego	I - 8163
1. Podstawowe argumenty stron	I - 8163
2. Ocena prawna	I - 8165
a) Wprowadzenie	I - 8165
i) Przegląd zagadnień w zakresie obowiązku sądów krajowych do zadania pytania prejudycjalnego	I - 8165
ii) Usystematyzowanie problematyki w świetle pytania prejudycjalnego	I - 8168
b) Czy istnieje obowiązek zadania pytania prejudycjalnego zgodnie z orzecznictwem w sprawie Foto-Frost?	I - 8170
c) Czy sąd ostatniej instancji jest zobowiązany do zadania pytania prejudycjalnego w świetle wyroku w sprawie CILFIT?	I - 8173
i) Zasadnicze uwagi dotyczące wyroku w sprawie CILFIT	I - 8173

¹ — Język oryginału: niemiecki.

ii) Post-CILFIT?	I - 8180
iii) Cechy szczególne niniejszej sprawy — czy istnieje automatyczny obowiązek zadania pytania prejudycjalnego?	I - 8182
iv) Czy istnieje obowiązek zadania pytania prejudycjalnego na podstawie zasady równości wobec prawa?	I - 8185
v) Wnioski dla niniejszej sprawy na podstawie orzecznictwa w sprawie CILFIT	I - 8186
B — W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego	I - 8187
1. Podstawowe argumenty stron	I - 8187
2. Ocena	I - 8187
V — Wnioski	I - 8189

I — Wprowadzenie

1. Zasadnicze pytanie, na jakie należy odpowiedzieć w ramach wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przedłożonym przez Hoge Raad der Nederlanden wyrokiem z dnia 21 listopada 2003 r., który wpłynął do sekretariatu Trybunału w dniu 24 listopada 2003 r., dotyczy tego, czy sąd krajowy jest zobowiązany do zwrócenia się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym w sytuacji, w której osoba zainteresowana powołuje się na klasyfikację dokonaną w wiążącej informacji taryfowej wydanej na rzecz osoby trzeciej przez organ celny innego państwa członkowskiego dla podobnego towaru, gdy klasyfikacja ta jest wedle opinii sądu krajowego niezgodna z Nomenklaturą Scaloną (zwaną dalej „CN”) i w związku z tym sąd ten zamierza dokonać odmiennej klasyfikacji.

2. Ponadto sąd krajowy zwraca się z pytaniem, czy pojazdy takie jak te, o które chodzi w postępowaniu przed sądem krajowym, należy sklasyfikować w ramach pozycji 8709 CN zawartej w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej² w wersji rozporządzenia Komisji (WE) nr 2261/98 z dnia 26 października 1998 r.³.

3. Pytania te powstają w postępowaniu kasacyjnym przed Hoge Raad der Nederlanden, w którym Intermodal Transports BV, Amsterdam, spółka prawa niderlandzkiego (zwana dalej „Intermodal”), odwołuje się od wyroku, w którym Gerechtshof Amsterdam

2 — Dz.U. L 256, str. 1.

3 — Rozporządzenie zmieniające załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 292, str. 1).

potwierdził dokonaną przez niderlandzkie organy celne, a zakwestionowaną przez Intermodal klasyfikację taryfową pewnych pojazdów silnikowych oznaczonych jako „Magnum ET-120 Terminal Tractors” w pozycji 8701 20 10 CN.

dów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów”.

II — Ramy prawne

A — Klasyfikacja w Nomenklaturze Scalonej

4. Na terenie Wspólnoty do celów taryfowych i statystycznych towary podlegają klasyfikacji taryfowej zgodnie z CN wprowadzoną na mocy rozporządzenia nr 2658/87, która z kolei oparta jest na międzynarodowym Zharmonizowanym Systemie Oznaczania i Kodowania Towarów⁴ (zwanym dalej „HS”).

6. Zgodnie z uwagą 2 do tego działu „ciągniki” są to „pojazdy przeznaczone do ciągnięcia lub pchania innych pojazdów, urządzeń lub ładunków, nawet wyposażone w osprzęt umożliwiający, w połączeniu z podstawowym wykorzystaniem ciągnika, transport narzędzi, nasion, nawozów lub pozostałych towarów”.

7. Pozycja CN 8701 wskazuje „ciągniki (inne niż ciągniki objęte pozycją 8709)”; zawiera ona między innymi następujące podpozycje:

8701 20 — Ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep:

5. Rozstrzygający w niniejszej sprawie dział 87 załącznika I CN dotyczy „pojaz-

— 8701 20 10 — nowe

⁴ — Zharmonizowany System Oznaczania i Kodowania Towarów oparty na międzynarodowej konwencji z dnia 14 czerwca 1983 r. zatwierdzonej przez Wspólnotę decyzją Rady 87/369/EWG z dnia 7 kwietnia 1987 r. dotyczącą zawarcia Międzynarodowej konwencji w sprawie Zharmonizowanego Systemu Oznaczania i Kodowania Towarów oraz protokołu zmian do tej konwencji (Dz.U. L 198, str. 1).

— 8701 20 90 — używane

8. Pozycja CN 8709 dotyczy między innymi „pojazdów mechanicznych do transportu wewnątrzzakładowego, z własnym napędem, niewyposażonych w urządzenia podnośnikowe, w rodzaju stosowanych w zakładach produkcyjnych, magazynach, portach lub lotniskach, do przewozu towarów na niewielkie odległości [...]”.

3. Promień skrętu jest w przybliżeniu równy długości samego pojazdu.

9. Noty wyjaśniające do Zharmonizowanego Systemu Oznaczenia i Kodowania Towarów, na którym opiera się CN (zwane dalej „notami wyjaśniającymi do HS”), zawierają w odniesieniu do pozycji 8709 między innymi następujące wskazówki:

Pojazdy z niniejszej pozycji nie są na ogół wyposażone w zamkniętą kabinę kierowcy. Miejsce dla kierowcy jest czasem nawet ograniczone do platformy, na której stoi on, kierując pojazdem. Czasami nad siedzeniem kierowcy jest umieszczone zabezpieczenie takie jak obudowa lub metalowa krata.

„[...] Wspólne istotne cechy pojazdów z niniejszej pozycji, umożliwiające odróżnienie ich od pojazdów z pozycji 8701, 8703 lub 8704, mogą zostać ujęte w następujący sposób:

Niniejszą pozycją objęte są również pojazdy, które są prowadzone przez kierowcę z zewnątrz pojazdu [...].

1. Ze względu na swą strukturę i sprzęt specjalny, w który są zwykle wyposażone, pojazdy te nie mogą być używane do przewozu osób ani do przewozu towarów na drogach publicznych.

Ciągniki typu stosowanego na dworcach kolejowych są zasadniczo skonstruowane w celu ciągnięcia lub pchania innych pojazdów, w szczególności małych przyczep. Ciągniki te same nie przewożą towarów. Są to generalnie pojazdy lżejsze i o mniejszej mocy od ciągników objętych pozycją 8701. Pojazdy tego typu mogą być również używane na nadbrzeżach portów, w magazynach itp. [...]”.

2. Prędkość maksymalna tych pojazdów przy obciążeniu zasadniczo nie przekracza 30–35 km/h.

B — *Wiążąca informacja taryfowa*

[...]

10. Wydawanie tak zwanych wiążących informacji taryfowych przez krajowe organy celne jest uregulowane w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającym Wspólnotowy kodeks celny⁵, w wersji zmienionej na mocy rozporządzenia (WE) nr 82/97 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 1996 r.⁶ (zwanym dalej „kodeksem celnym”) oraz w rozporządzeniu Komisji (EWG) nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r.⁷ ustanawiającym przepisy w celu wykonania kodeksu celnego (zwanym dalej „rozporządzeniem wykonawczym do kodeksu celnego”), w wersji rozporządzenia Komisji (WE) nr 12/97 z dnia 18 grudnia 1996 r.⁸

5. »decyzja« oznacza każdą czynność administracyjną dotyczącą prawa celnego, podjętą przez organ celny w indywidualnym przypadku, mającą skutki prawne w odniesieniu do jednej lub kilku osób, określonych lub mogących zostać określonymi; określenie to obejmuje między innymi wiążącą informację taryfową w rozumieniu art. 12 [...]”.

12. Artykuł 12 ust. 1–5 kodeksu celnego stanowi we fragmentach:

1) Kodeks celny

11. Artykuł 4 kodeksu celnego stanowi we fragmentach:

„Użyte w niniejszym kodeksie określenia oznaczają: [...]

„1. Organy celne wydają, na pisemny wniosek i w sposób określony zgodnie z procedurą Komitetu, wiążące informacje taryfowe lub wiążące informacje dotyczące pochodzenia.

2. Wiążąca informacja taryfowa lub wiążąca informacja dotycząca pochodzenia zobowiązuje organy celne wobec osoby, na którą wystawiono informację, jedynie w zakresie, odpowiednio, klasyfikacji taryfowej lub określenia pochodzenia towaru.

5 — Dz.U.: L 302, str. 1.

6 — Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 2913/92 ustanawiające Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. 1997, L 17, str. 1).

7 — Rozporządzenie ustanawiające przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 253, str. 1).

8 — Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 2454/93 ustanawiające przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. 1997, L 9, str. 1).

[...]

4. Wiążąca informacja jest ważna przez [...] okres sześciu lat, licząc od daty jej wydania w przypadku informacji taryfowej i trzech lat w przypadku informacji dotyczącej pochodzenia. Niezależnie od art. 8 informacja zostaje unieważniona, jeżeli została wydana na podstawie podanych przez wnioskodawcę nieprawidłowych lub niekompletnych danych.
5. Wiążąca informacja traci ważność, gdy:
- a) w przypadku informacji taryfowej:
- i) w konsekwencji wydania rozporządzenia, staje się sprzeczna z ustanowionym w ten sposób prawem;
- ii) staje się niezgodna z interpretacją jednej z nomenklatur określonych w art. 20 ust. 6:
- na poziomie Wspólnoty, przez zmianę not wyjaśniających do Nomenklatury Scalonej lub na skutek orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich [...],
- iii) zostanie cofnięta lub zmieniona zgodnie z art. 9, i pod warunkiem że o cofnięciu lub zmianie zostanie w formie pisemnej powiadomiona osoba, której udzielono informacji.
- Data, z którą wiążąca informacja traci ważność, w odniesieniu do przypadków określonych w i) i ii), jest datą publikacji wymienionych decyzji [...]
- 2) Rozporządzenie wykonawcze do kodeksu celnego
13. Tytuł II rozporządzenia wykonawczego do kodeksu celnego zawiera szereg wyjaśnień w odniesieniu do skutków prawnych wiążących informacji taryfowych oraz procedury, jaka ma być stosowana.

14. I tak art. 9 ust. 1 odnośnie do sytuacji, w której udzielono rozbieżnych wiążących informacji, stanowi:

„W przypadku istnienia rozbieżnych wiążących informacji:

— Komisja, z własnej inicjatywy lub na wniosek przedstawiciela państwa członkowskiego, wpisuje tę pozycję do porządku dziennego Komitetu, do dyskusji na posiedzeniu, które odbędzie się w następnym miesiącu lub gdy w najbliższym miesiącu posiedzenie takie się nie odbędzie, na najbliższym posiedzeniu.

— zgodnie z procedurą Komitetu Komisja przyjmuje środki zapewniające jednolite stosowanie, odpowiednio, nomenklatury lub pochodzenia, możliwie najszybciej i w ciągu sześciu miesięcy po terminie posiedzenia, o którym mowa w tiret pierwszym”.

15. Zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego do kodeksu celnego na wiążącą informację taryfową może powoływać się tylko jej posiadacz. Poza tym zgodnie z ust. 3 lit. a) tego artykułu, posiadacz wiążącej informacji taryfowej może korzystać z niej tylko w odniesieniu do określonego towaru, jeżeli wykaże, w przypadku informa-

cji taryfowej, organom celnym, że istnieje całkowita zgodność między tym towarem a towarem opisanym w przedstawionej informacji.

16. Wreszcie art. 11 rozporządzenia wykonawczego do kodeksu celnego stanowi, że wiążąca informacja taryfowa wydawana przez organy celne jednego z państw członkowskich, od 1 stycznia 1991 r. staje się wiążąca w tym samym stopniu dla właściwych organów wszystkich państw członkowskich.

III — Stan faktyczny i postępowanie

17. W dniu 1 marca 1999 r. Intermodal dokonała w Amsterdamie zgłoszenia ośmiu pojazdów silnikowych oznaczonych jako „Magnum ET-120 Terminal Tractors” w ramach pozycji CN 8709 11 90.

18. Według wyjaśnień sądu krajowego chodzi w tym przypadku o czterokołowy pojazd silnikowy wyposażony w silnik Diesla o mocy 132 kW przy 2500 obrotach na minutę oraz w automatyczną skrzynię biegów z czterema biegami do przodu i jednym biegiem wstecznym. Ma on zamkniętą kabinę z pneumatycznym zawieszeniem oraz z pneumatycznym siedzeniem kierowcy. Rama podwozia wyposażona jest w tak zwaną podnoszoną platformę, pozwalającą na podniesienie do wysokości 60 cm ładunku

o maksymalnym ciężarze 32 000 kg. Podnoszona platforma służy do doczepiania naczepy.

8709 11 90, lecz do podpozycji CN 8701 20 10, i nakazały Intermodal zapłacenie wyższych należności celnych wynikających z takiej klasyfikacji.

19. Ponadto w prospekcie przedłożonym przez Intermodal pojazd ten jest opisany w następujący sposób: „Magnum ET-120 z napędem na tylne koła został zaprojektowany specjalnie do zastosowania naczep w centrach dystrybucyjnych i dużych domach towarowych. Wyjątkowo głęboka rama podwozia umożliwia także wykorzystanie tak zwanych naczep Mega lub Jumbo. Dzięki małemu promieniowi skrętu (najmniejszemu oferowanemu na rynku) nawet zastosowanie naczep o największym zwisie jest bardzo łatwe”.

22. Na tę decyzję Intermodal wniosła skargę do *Gerechtshof te Amsterdam* (zwanego dalej „*Gerechtshof*”).

20. Omawiany pojazd charakteryzuje się zatem, zgodnie z poglądem sądu krajowego, specyficzną funkcją, tzn. jest skonstruowany i przeznaczony do holowania naczep na krótkich dystansach — na obszarach i w budynkach przemysłowych. Pojazd jako taki nie jest skonstruowany ani przeznaczony do transportu towarów.

23. Intermodal w postępowaniu przed *Gerechtshof* powołała się na wiążącą informację taryfową, skierowaną w dniu 14 maja 1996 r. przez fińskie organy celne do osoby trzeciej, *Sisu Terminal Systems Oy*, Tampere (Finlandia), która sklasyfikowała pojazdy oznaczone jako „*Sisu-Terminaaltraktori*” do pozycji CN 8709. Według Intermodal pojazdy te były co najmniej podobne do pojazdów zgłoszonych przez tę spółkę. Bezspornym faktem jest to, że ta informacja taryfowa obowiązywała jeszcze w momencie zgłaszania pojazdów przez Intermodal.

21. Organy celne zajmujące się weryfikacją zgłoszenia pojazdów doszły do wniosku, że powinny one zostać zaklasyfikowane nie tak jak przyjęła Intermodal, tj. do podpozycji CN

24. *Gerechtshof* potwierdził jednak klasyfikację będących przedmiotem sprawy pojazdów do podpozycji CN 8701 20 10, która została dokonana przez niderlandzkie organy celne, wskazując na utrwalone orzecznictwo Trybunału dotyczące decydujących kryteriów dla klasyfikacji taryfowej towarów zgodnie z CN. *Gerechtshof* oparł swój pogląd

na tej podstawie, że klasyfikacja pojazdów w ramach pozycji CN 8709 nie jest możliwa, ponieważ nie zostały one skonstruowane do samodzielnego transportu towarów i nie są do tego przeznaczone, nie są również przystosowane do ciągnięcia wózków bagażowych.

25. *Gerechthof* stwierdził, że klasyfikacja będących przedmiotem sprawy pojazdów do podpozycji CN 8701 20 10 jest na tyle jasna, że nie widzi on powodu do wszczęcia procedury wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a okoliczność, iż fińskie organy celne wydały wobec osoby trzeciej dla towaru tego samego rodzaju wiążącą informację taryfową przewidującą klasyfikację odmienną od powyższej, nic nie zmienia w tym stanie rzeczy.

26. Od tego wyroku *Intermodal* wniosła w sądzie krajowym kasację opartą na trzech zarzutach.

27. W tej sprawie sąd krajowy wywodzi w postanowieniu odsyłającym, że ponad wszelką wątpliwość, zgodnie z przepisami wspólnotowymi, tylko posiadacz wiążącej informacji taryfowej może wprowadzać

z niej rozszczenia w odniesieniu do klasyfikacji towarów objętych informacją. Z tego względu drugi i trzeci zarzut kasacji wynikający z odmiennego poglądu są chybione.

28. Jednakże według poglądu sądu odsyłającego nie jest oczywiste, co sąd krajowy powinien uczynić, wówczas gdy w sporze dotyczącym klasyfikacji w CN osoba zainteresowana powołuje się na wiążącą informację taryfową wydaną na rzecz osoby trzeciej, a sąd ten uzna, że informacja taryfowa nie jest zgodna z CN. Czy sąd w takiej sytuacji ma obowiązek zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z pytaniami o wykładnię CN, nawet jeżeli jego zdaniem nie można mieć racjonalnych wątpliwości co do nieprawidłowości tej informacji taryfowej? Za udzieleniem odpowiedzi twierdzącej na powyższe pytanie przemawia to, że w takim przypadku na terenie Wspólnoty zagwarantowano by zarówno prawidłową, jak i jednolitą wykładnię CN poprzez fakt utraty ważności wiążącej informacji taryfowej, wówczas gdy na skutek orzeczenia Trybunału staje się ona niezgodna z wykładnią CN (art. 12 ust. 5 lit. a) ppkt ii) *tiret* pierwsze kodeksu celnego).

29. Poza tym sąd krajowy zwraca się z pytaniem, czy prawidłowa jest wąska wykładnia pozycji 8709, wedle której nie można zakwalifikować do tej pozycji pojazdów będących przedmiotem sporu, ponieważ nie chodzi o pojazdy, które służą do samodzielnego przewozu towarów oraz które nie są ciągnikami do wózków bagażowych i tym podobnych pojazdów lub czy możliwa jest jednak ich klasyfikacja w ramach tej pozycji, ponieważ — zgodnie z poglądem sądu krajowego — noty wyjaśniające do HS

dopuszczają szerszą interpretację, w zakresie w jakim wskazują, że chodzi o ciągniki, które nie służą do samodzielnego przewozu towarów, lecz są używane do ciągnięcia lub pchania innych pojazdów, i które, poza dworcami kolejowymi, są stosowane również w portach, magazynach itd.

30. Na podstawie tych rozważań Hoge Raad der Nederlanden zwrócił się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Gdy w ramach sporu zawisłego przed sądem krajowym w przedmiocie klasyfikacji określonego towaru w CN dłużnik [celny] powołuje się na ocenę organu celnego wyrażoną w wiążącej informacji taryfowej wydanej na rzecz osoby trzeciej dla podobnego towaru, a sąd ten uzna, że ta wiążąca informacja taryfowa nie jest zgodna z CN, to czy sąd ten ma obowiązek zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z pytaniami o wykładnię CN?

2) Czy pozycję 8709 CN należy interpretować w ten sposób, że pojazdy takie jak przedmiotowe w niniejszej sprawie mieszczą się w tej pozycji?”.

IV — Odpowiedź na pytania prejudycjalne

A — W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

31. Zadając pierwsze pytanie, sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy sąd krajowy jest zobowiązany zwrócić się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym o wykładnię CN w sytuacji, w której osoba zainteresowana powołuje się na klasyfikację dokonaną w wiążącej informacji taryfowej wydanej na rzecz osoby trzeciej przez organ celny innego państwa członkowskiego dla podobnego towaru lub towaru tego samego rodzaju (w oryginale niderlandzkim: „soortgelijk”), która zgodnie z opinią sądu krajowego nie jest zgodna z CN i z tego względu sąd ten zamierza orzec w sposób odbiegający od tej klasyfikacji.

1) Podstawowe argumenty stron

32. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego stanowisko zajęły Komisja, rząd niderlandzki, rząd austriacki oraz Intermodal. Prezentowane zasadnicze poglądy można podsumować w następujący sposób.

33. Komisja i rząd niderlandzki wskazują na konieczność dokonania rozróżnienia, zgod-

nie z art. 234 WE, pomiędzy sądami niebędącymi sądami ostatniej instancji, które mogą złożyć wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, oraz sądami ostatniej instancji, które zasadniczo są zobowiązane do zadania pytania prejudycjalnego.

rodzaju. W tych okolicznościach, na które powołuje się sąd odsyłający, sąd krajowy wychodzi z założenia, że informacja taryfowa bez wątpienia nie jest zgodna z CN, zatem w tej sytuacji nie istnieje obowiązek zadania pytania prejudycjalnego.

34. Komisja bada charakter prawny wiążącej informacji taryfowej na podstawie rozporządzenia wykonawczego do kodeksu celnego i prezentuje opinię, że w przypadku tego dokumentu nie chodzi o akt prawa wspólnotowego, który zgodnie z orzecznictwem w sprawie Foto-Frost⁹ skutkowałby, także wobec sądów niebędących sądami ostatniej instancji, powstaniem obowiązku zadania pytania prejudycjalnego.

36. Również rząd austriacki popiera pogląd, że należy udzielić przeczącej odpowiedzi na pierwsze pytanie prejudycjalne. Uzasadnia to przede wszystkim zasadą rozdziału administracji od władzy sądowniczej, w związku z czym sąd przy rozstrzygnięciu tej samej sprawy nie może być związany decyzją organu celnego. Poza tym jednolita wykładnia CN jest zagwarantowana między innymi także dzięki możliwościom odwoławczym przewidzianym w kodeksie celnym.

35. W odniesieniu do sądów ostatniej instancji Komisja i rząd niderlandzki odsyłają do wyroku w sprawie CILFIT¹⁰, zgodnie z którym sąd taki może odstąpić od zadania Trybunałowi pytania prejudycjalnego, jeżeli prawidłowe zastosowanie prawa wspólnotowego jest tak oczywiste, że brak jest jakichkolwiek racjonalnych wątpliwości co do rozstrzygnięcia zadanego pytania. W opinii rządu niderlandzkiego warunek ten nie pozostaje automatycznie niespełniony z tego powodu, że występuje rozbieżna informacja taryfowa dla towaru tego samego

37. Komisja podnosi natomiast argument, że zgodnie z wyrokiem w sprawie CILFIT należy w sposób rygorystyczny ocenić kwestię występowania „acte clair”. Prezentuje ona pogląd, że występowanie rozbieżnej informacji taryfowej musi powodować powstanie wątpliwości sądu krajowego i w konsekwencji na pytanie o obowiązek sądów ostatniej instancji do zadania pytania prejudycjalnego należy odpowiedzieć twierdząco.

9 — Wyrok z dnia 22 października 1987 r. w sprawie 314/85 Foto-Frost, Rec. str. 4199.

10 — Wyrok z dnia 6 października 1982 r. w sprawie 283/81 CILFIT i in., Rec. str. 3415.

38. Intermodal uzasadnia wreszcie obowiązek zadania pytania prejudycjalnego przywołując art. 12 ust. 5 lit. a) ppkt ii) tiret pierwsze kodeksu celnego, zgodnie z którym wiążąca informacja taryfowa traci swoją ważność, jeżeli na skutek orzeczenia Trybunału staje się niezgodna z interpretacją CN. Przepis ten odczytywany łącznie z zasadą równości wobec prawa przemawiałby przeciwko zastosowaniu wyjątków od obowiązku zadania pytania prejudycjalnego określonych w wyroku w sprawie CILFIT.

2) Ocena prawna

a) Wprowadzenie

i) Przegląd zagadnień w zakresie obowiązku sądów krajowych do zadania pytania prejudycjalnego

39. Zadaniem wszystkich organów państwowych, łącznie z sądami krajowymi w ramach ich kompetencji, jest gwarantowanie przestrzegania i wykonywania prawa wspólnotowego¹¹. W szczególności sądy krajowe

powinny chronić prawa, które prawo wspólnotowe przyznaje jednostkom bezpośrednio¹².

40. Poprzez procedurę przedkładania pytań o wykładnię lub ważność przepisów prawa wspólnotowego przewidzianą w art. 234 WE traktat WE stworzył system współpracy pomiędzy sądami krajowymi — jako tymi, którym powierzono stosowanie prawa wspólnotowego — a Trybunałem. Celem tego systemu jest zapewnienie prawidłowego stosowania oraz jednolitej wykładni prawa wspólnotowego we wszystkich państwach członkowskich¹³.

41. O ile ten mechanizm współpracy między sądowej, którego celem jest zachowanie spójności przy stosowaniu i wykładni prawa wspólnotowego w ramach zdecentralizowanego systemu ochrony prawnej, obejmuje wszystkie sądy krajowe w rozumieniu specyficznego pojęcia sądu w prawie wspólnotowym, to dokonuje on jednak, jak wiadomo, rozróżnienia na „sądy jednego z państw członkowskich” w rozumieniu akapitu drugiego tego artykułu (zwane dalej „sądami niebędącymi sądami ostatniej instancji”)

11 — Między innymi wyroki: z dnia 10 kwietnia 1984 r. w sprawie 14/83 Von Colson i Kamann, Rec. str. 1891, pkt 26, z dnia 12 czerwca 1990 r. w sprawie C-8/88 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. str. I-2321, pkt 13, oraz z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie C-453/00 Kühne & Heitz, Rec. str. I-837, pkt 20.

12 — Zobacz także wyrok z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie 26/62 Van Gend i Loos, Rec. str. 3, pkt 16.

13 — Zobacz m.in. wyroki: z dnia 7 października 2004 r. w sprawie C-247/02 Sintesi, Zb.Orz. str. I-9215, pkt 21, z dnia 18 marca 2004 r. w sprawie C-314/01 Siemens i ARGE Telekom, Rec. str. I-2549, pkt 33, z dnia 16 lipca 1992 r. w sprawie C-343/90 Lourenço Dias, Rec. str. I-4673, pkt 14, z dnia 27 października 1982 r. w sprawach połączonych 35/82 i 36/82 Elestina, Rec. str. 3723, pkt 8, oraz z dnia 24 maja 1977 r. w sprawie 107/76 Hoffmann-La Roche, Rec. str. 957, pkt 5.

z jednej strony i na sądy krajowe, których „orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego”, w rozumieniu akapitu trzeciego tego artykułu (zwane dalej „sądami ostatejnej instancji”)

mieć zastosowania, wówczas gdy kwestia podniesiona w identycznej lub podobnej sprawie była przedmiotem pytania prejudycjalnego, gdy dany problem prawny został już rozwiązany w ramach orzecznictwa Trybunału¹⁵ lub jak Trybunał ustalił w wyroku w sprawie CILFIT, gdy prawidłowe zastosowanie prawa wspólnotowego jest tak oczywiste, że brak jest jakichkolwiek racjonalnych wątpliwości¹⁶.

42. Co do zasady według art. 234 akapit trzeci WE wyłącznie sądy ostatejnej instancji są zobowiązane do zadania Trybunałowi pytania prejudycjalnego, o ile nasuwa się im jakiegokolwiek pytanie dotyczące wykładni lub ważności aktu prawa wspólnotowego. Obowiązek zadania pytania prejudycjalnego przez sądy krajowe, których orzeczenia nie mogą być zaskarżone według prawa wewnętrznego, ma w szczególności na celu zapobieżenie sytuacji, w której pytania o wykładnię lub ważność prawa wspólnotowego popadają, że tak powiem, w impas orzecznictwa krajowego lub jak wyraził Trybunał w utrwalonym orzecznictwie, zapobieżenie „rozwinęciu w państwie członkowskim krajowego orzecznictwa niezgodnego z przepisami prawa wspólnotowego”¹⁴.

44. Natomiast sądy niebędące sądami ostatejnej instancji zgodnie z art. 234 akapit drugi WE są uprawnione, ale zasadniczo nie są zobowiązane, do zwrócenia się do Trybunału z pytaniami prejudycjalnymi. Z orzecznictwa w sprawie Foto-Frost wynika jednakże wyjątek, zgodnie z którym sądy krajowe nie mają kompetencji, aby samodzielnie stwierdzać nieważność wspólnotowych aktów prawnych¹⁷. Stwierdzanie nieważności aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty pozostaje w wyłącznej kompetencji Trybunału. Wynika to przede wszystkim z wymogu jednolitego stosowania prawa wspólnotowego, który ma charakter bezwzględnie obowiązujący szczególnie wówczas, gdy kwestionowana jest ważność aktu wspólnotowego¹⁸.

43. Ten obowiązek zadania pytania prejudycjalnego przez sądy krajowe ostatejnej instancji może jednak, zgodnie z przesłankami ustalonymi w orzecznictwie, wyjątkowo nie

14 — Między innymi wyroki: z dnia 4 czerwca 2002 r. w sprawie C-99/00 Lyckeskog, Rec. str. I-4839, pkt 14, z dnia 4 listopada 1997 r. w sprawie C-337/95 Parfums Christian Dior, Rec. str. I-6013, pkt 25, oraz ww. w przypisie 13 wyrok w sprawie 107/76 pkt 5.

15 — Zobacz wyrok z dnia 27 marca 1963 r. w sprawach połączonych od 28/62 do 30/62 Da Costa, Rec. str. 60, ww. w przypisie 10 wyrok w sprawie 283/81, pkt 14, oraz ww. w przypisie 14 wyrok w sprawie C-337/95, pkt 29.

16 — Wyżej wymieniony w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 16 i 21.

17 — Wyżej wymieniony w przypisie 9 wyrok w sprawie Foto-Frost, pkt 20.

18 — Patrz ww. w przypisie 9 wyrok w sprawie Foto-Frost, pkt 17 i 17.

45. Sądy krajowe mogą jednak dokonywać oceny ważności aktu wspólnotowego i ewentualnie stwierdzić, że akt ten jest ważny w całości¹⁹. W wyniku takiego stwierdzenia ważności aktów wspólnotowych nie zostaje bowiem naruszone jednolite obowiązywanie wspólnotowego porządku prawnego ani podstawowy wymóg pewności prawa.

46. Nie można jednak przyjmować, że orzecznictwo w sprawie Foto-Frost dotyczy wyłącznie „formalnego stwierdzenia nieważności”, lecz należy rozumieć, że obejmuje ono również sytuację, w której sąd krajowy — bez formalnego stwierdzenia nieważności — zamierza orzekać w sposób odbiegający od aktu wspólnotowego, ponieważ uważa go za nieważny. Sąd krajowy nie ma prawa orzekać w sposób odbiegający od wspólnotowego aktu prawnego, względnie nie zastosować się do niego, zanim Trybunał w ramach postępowania prejudycjalnego ewentualnie nie stwierdzi uprzednio nieważności tego wspólnotowego aktu prawnego.

47. Wynika to z art. 10 WE i 249 WE, a także generalnie ze wspomnianego już obowiązku stosowania przez sądy krajowe prawa wspólnotowego oraz zagwarantowania w całości jego przestrzegania²⁰. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, w przypadku występowania poważnych wątpliwości co do ważności aktu wspólnotowego, sądy krajowe są jedynie przy zachowaniu określonych przesłanek uprawnione do tymczasowego zawieszania wykonania krajowych aktów

wykonawczych opartych na tym akcie lub do wydawania tymczasowych zarządzeń, na mocy których w konsekwencji ten akt wspólnotowy nie znajduje chwilowo zastosowania. Warunkiem powyższego jest zwrócenie się do Trybunału z pytaniem dotyczącym ważności danego aktu wspólnotowego²¹. Jedynie bowiem „możliwość stwierdzenia nieważności, która jest zastrzeżona dla Trybunału, może [...] usprawiedliwić zastosowanie zawieszenia”²².

48. Należy zatem stwierdzić, że poza ciążącym na sądach krajowych ostatniej instancji obowiązkiem zadania pytania prejudycjalnego także sądy, których orzeczenia mogą być zaskarżone według prawa krajowego i które uważają akt wspólnotowy za nieważny, nie mogą orzekać w sposób odbiegający od niego ani nie mogą go nie stosować bez zwrócenia się do Trybunału z pytaniem o ważność tego aktu wspólnotowego²³.

21 — Wyroki: z dnia 21 lutego 1991 r. w sprawach połączonych C-143/88 i C-92/89 Zuckerfabrik, Rec. str. I-415, pkt 33, z dnia 9 listopada 1995 r. w sprawie C-465/93 Atlanta Fruchtlandgesellschaft i in., Rec. str. I-3761, pkt 30, oraz z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie C-334/95 Krüger, Rec. str. I-4517, pkt 44.

22 — Wyżej wymieniony w przypisie 21 wyrok w sprawie Zuckerfabrik, pkt 23.

23 — Nie wyjaśniona dotychczas przez Trybunał kwestia, czy lub w jakim zakresie orzecznictwo w sprawie CILFIT można ewentualnie przenieść na pytania dotyczące ważności aktu wspólnotowego, jest przedmiotem zawisłej obecnie przed Trybunałem sprawy C-461/03 Gaston Schul Douane (Dz.U. C 7 z dnia 19 stycznia 2004 r., str. 24). W tym postępowaniu prejudycjalnym College van Beroep voor het bedrijfsleven zwraca się mianowicie z pytaniem, w jakim zakresie sąd ostatniej instancji ma możliwość niezastosowania się do przepisów rozporządzenia (prawa wspólnotowego) bez skierowania do Trybunału w trybie prejudycjalnym powstałego pytania dotyczącego ważności tych przepisów, jeżeli Trybunał stwierdził już nieważność analogicznych przepisów porównywalnego rozporządzenia.

19 — Patrz ww. w przypisie 9 wyrok w sprawie Foto-Frost, pkt 14.

20 — Patrz wyżej, pkt 39.

ii) Usystematyzowanie problematyki w świetle pytania prejudycjalnego

nością wyjaśnienia ewentualnego obowiązku zadania pytania prejudycjalnego przez sądy wszystkich instancji.

49. Co się tyczy pierwszego pytania prejudycjalnego, z postanowienia odsyłającego nie wynika bezpośrednio, czy sąd krajowy ma na uwadze postępowanie przed *Gerechthof Amsterdam* — sądem niższej instancji — czy postępowanie kasacyjne przed samym *Hoge Raad* — sądem ostatniej instancji, a więc w odniesieniu do jakiego rodzaju sądu krajowego chce on uzyskać odpowiedź.

50. W postanowieniu odsyłającym oraz w pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy wskazuje, bez dokonywania rozróżnienia, „sąd krajowy”. W postępowaniu kasacyjnym musi on jednak rozstrzygnąć zarzut kasacji wniesionej przez *Intermodal* od wyroku *Gerechthof*, zgodnie z którym *Gerechthof* nie miał prawa orzekać w sposób odmienny od przedmiotowej informacji taryfowej bez występowania do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, co wskazywałoby raczej na potrzebę wyjaśnienia tej kwestii w odniesieniu do obowiązku zadania pytania prejudycjalnego przez sądy niebędące sądami ostatniej instancji. Z drugiej strony, *Advocaat-Generaal* w opinii dołączonej do postanowienia odsyłającego rozważa, jakie środki prawne i możliwości mające na celu zapobieżenie nierównemu traktowaniu podmiotów w związku z rozbieżnymi informacjami taryfowymi przewiduje system informacji taryfowej, co z kolei przemawia za koniecz-

51. Wreszcie zarówno w postanowieniu odsyłającym, jak i aktach sprawy dołączonych do tego postanowienia, znajdują się odniesienia do orzecznictwa w sprawach *Foto-Frost* oraz *CILFIT*, przy czym występują oczywiste niejasności w odniesieniu do proceduralnego przyporządkowania kryteriów wypracowanych w ramach tych wyroków. I tak *Gerechthof* (należy zaznaczyć, że jako sąd niebędący sądem ostatniej instancji) odstąpił — do czego nawiązuje postanowienie odsyłające — od złożenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wskazując na niepozostawiającą wątpliwości wykładnię CN, a więc działając w świetle orzecznictwa w sprawie *CILFIT*.

52. Wywody sądu krajowego odnoszące się do zagwarantowania prawidłowej i jednolitej wykładni CN, a także odesłanie do „pytań o wykładnię” zawarte w pytaniu prejudycjalnym, przemawiają z kolei bardziej za wystąpieniem sytuacji takiej jak w sprawie *CILFIT* i za tym, że sąd krajowy odnosi to pytanie do siebie, przy czym — na co może wskazywać drugie pytanie prejudycjalne — wydaje się, że sąd krajowy niekoniecznie podziela pewność *Gerechthof* w odniesieniu do wykładni CN.

53. W sumie w aktach postępowania — przyjmując za punkt wyjścia argumentację Intermodal — traktuje się podstawowy problem odejścia od przedmiotowej informacji taryfowej do pewnego stopnia ambiwalentnie, częściowo z punktu widzenia „stwierdzenia nieważności” lub niezastosowania informacji taryfowej, co kojarzy się z sytuacją, jaka miała miejsce w sprawie Foto-Frost, a częściowo z punktu widzenia rozbieżnej wykładni CN, co kojarzy się z orzecznictwem w sprawie CILFIT.

54. Aby udzielić sądowi krajowemu odpowiedzi pomocnej w każdej sytuacji, wydaje się w tym kontekście wskazane zbadać pierwsze pytanie prejudycjalne zarówno w odniesieniu do sądów niebędących sądami ostatniej instancji, jak i sądów ostatniej instancji.

55. Zatem w świetle opisanego wyżej obowiązku zadania pytania prejudycjalnego przez sądy krajowe, w celu udzielenia odpowiedzi na pierwsze pytanie prejudycjalne, należy po pierwsze zbadać, czy sąd krajowy może wydać orzeczenie odbiegające od informacji taryfowej udzielonej osobie trzeciej przez organ celny innego państwa członkowskiego dla towaru tego samego rodzaju, bez skierowania do Trybunału pytania prejudycjalnego, czy też — w rozumieniu orzecznictwa w sprawie Foto-Frost — istnieje obowiązek zadania pytania prejudycjalnego także w odniesieniu do sądu krajowego niebędącego sądem ostatniej instancji.

56. Po drugie należy zbadać, czy w okolicznościach takich jak w tej sprawie, w której występuje opisana przez sąd krajowy informacja taryfowa i sąd krajowy nie podziela dokonanej w tej informacji wykładni CN, krajowy sąd ostatniej instancji, zgodnie z orzecznictwem w sprawie CILFIT, jest zobowiązany do zadania pytania prejudycjalnego, czy też nie.

57. Pytanie dotyczy więc kwestii, czy sąd ostatniej instancji w powyższych okolicznościach może wyjść z założenia, że zastosowanie prawa wspólnotowego jest tak oczywiste, że brak jest jakichkolwiek racjonalnych wątpliwości co do rozstrzygnięcia powstałego pytania²⁴.

58. Wreszcie w celu uzasadnienia obowiązku sądu krajowego do zadania pytania prejudycjalnego, Intermodal przywołała jako „trzecią podstawę rozważań” zasadę równości wobec prawa, traktowaną ewentualnie łącznie z art. 12 ust. 5 lit. a) ppkt ii) kodeksu celnego.

24 — W niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z orzeczeniem Trybunału w podobnym przypadku klasyfikacji według CN w rozumieniu wyroku w sprawie Da Costa, która w sposób wyjątkowy pozwalałaby nie stosować „wewnętrznego powodu” powstania obowiązku skierowania do Trybunału powstałego pytania o wykładnię CN przez sąd rozstrzygający w ostatniej instancji. Zobacz wyżej pkt 44, jak również ww. w przypisie 15, wyrok w sprawach połączonych od 28/62 do 30/62 oraz ww. w przypisie 14 wyrok w sprawie C-337/95, pkt 29.

b) Czy istnieje obowiązek zadania pytania prejudycjalnego zgodnie z orzecznictwem w sprawie Foto-Frost?

pytania prejudycjalnego. Nawet jeżeli podobnie jak sąd krajowy wyjdzie się z założenia, że przedmiotowa informacja taryfowa dotyczy towarów przynajmniej tego samego rodzaju co te, o klasyfikację których chodzi w postępowaniu przed sądem krajowym, to informacji tej nie można w każdym razie stosować *ratione personae*.

59. W przypadku wiążącej informacji taryfowej chodzi o indywidualny akt prawny krajowych organów celnych państwa członkowskiego, na mocy którego podmiot gospodarczy jest na wniosek informowany o pozycji taryfowej zgodnie z CN. W ramach tej pozycji należy zaklasyfikować towar, którego przywóz lub wywóz podmiot ten planuje²⁵. W odniesieniu do celów, jakie przyswiecały stworzeniu tej instytucji prawnej, Trybunał wskazał, że „aby zagwarantować podmiotom gospodarczym przy wykonywaniu działalności pewne bezpieczeństwo prawne, ułatwić pracę urzędów celnych oraz osiągnąć większą spójność w stosowaniu wspólnotowego prawa celnego, [okazało się] konieczne wprowadzenie przepisu zobowiązującego organy celne do udzielania informacji, które wiążą administrację w pewnych dokładnie ustalonych warunkach”²⁶.

61. Z odczytywanych łącznie art. 12 ust. 2 kodeksu celnego oraz art. 10 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego do kodeksu celnego wynika bowiem jednoznacznie, że tylko posiadacz, a więc ten, któremu organy celne wydały informację taryfową, może się na nią powoływać. Jeżeli więc w sprawie takiej jak niniejsza sąd krajowy orzeka na korzyść innej klasyfikacji niż dokonana w informacji taryfowej wydanej osobie trzeciej, to nie występuje właściwie żadne „odejście” od tej informacji taryfowej ani jej „uchylenie”, ani „stwierdzenie jej nieważności”, ponieważ nie obowiązuje ona automatycznie w odniesieniu do osoby trzeciej, która powołuje się na tę informację przed sądem krajowym.

60. Co się tyczy z kolei pytania o możliwość przeniesienia orzecznictwa w sprawie Foto-Frost, należy po pierwsze stwierdzić, że w niniejszej sprawie, choćby w świetle zakresu stosowania wiążącej informacji taryfowej, nie występuje sytuacja, w której sąd krajowy zgodnie z tym orzecznictwem może być zobowiązany do zadania Trybunałowi

62. Po drugie należy podkreślić, że obowiązek zwrócenia się do Trybunału z pytaniem dotyczącym ważności aktu w rozumieniu orzecznictwa w sprawie Foto-Frost ograniczony jest do aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty.

25 — Patrz art. 4 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 kodeksu celnego.

26 — Wyrok z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie C-315/96 Lopex, Rec. str. I-317, pkt 19.

63. Zarówno z art. 234 akapit pierwszy lit. b) WE, jak i z art. 230 akapit

pierwszy WE wynika, że właściwość Trybunału do kontroli legalności zgodnie z tymi artykułami odnosi się do twórcy aktu prawnego, a nie do podstawy prawnej, na której opiera się ten akt. Jak stwierdził Trybunał, tym samym wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie oceny ważności aktu łącznie ze skargą o stwierdzenie nieważności zgodnie z art. 230 WE oraz zarzutem niemożności stosowania rozporządzenia zgodnie z art. 241 WE mieszczą się w ramach kompletnego systemu środków zaskarżenia oraz procedur, który powinien zagwarantować kontrolę legalności aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty powierzoną sądowni wspólnotowemu. W ramach tego systemu osoby fizyczne i prawne, które na podstawie przesłanek dopuszczalności zawartych w art. 230 akapit czwarty WE nie mogą bezpośrednio zaskarżać aktów wspólnotowych o zasięgu ogólnym, mają możliwość, w zależności od okoliczności danej sprawy, wnieść o nieważność takich aktów albo incydentalnie zgodnie z art. 241 WE przed sądem wspólnotowym, albo przed sądami krajowymi. Osoby te mogą wnieść przed wspomnianymi sądami krajowymi, które nie mogą samodzielnie stwierdzać nieważności wyżej wymienionych aktów, o zwrócenie się do Trybunału z pytaniami prejudycjalnymi w tym zakresie²⁷.

64. Zgodnie z tym w sprawie orzekania o ważności aktów przyjętych przez organy Wspólnoty właściwy jest wyłącznie Trybunał, podczas gdy badanie prawidłowości środków przyporządkowanych organowi krajowemu,

znajduje się w kompetencji sądów krajowych, nawet wówczas gdy środki te zostały podjęte w celu wykonania prawa wspólnotowego²⁸.

65. Niczego innego zresztą nie można wywieść z orzecznictwa w sprawie Dzodzi²⁹. Wprawdzie zgodnie z nim pytania prejudycjalne dopuszczalne są w sytuacjach, w których w prawie krajowym znajdują się pośrednie lub bezpośrednie odesłania do przepisów prawa wspólnotowego, względnie w których prawo wspólnotowe mocą prawa krajowego podlega zastosowaniu do stanów faktycznych o charakterze wewnętrznym³⁰, ale nawet w takim przypadku Trybunał ogranicza się do badania przepisów prawa wspólnotowego będących przedmiotem odesłania³¹.

66. Wiążąca informacja taryfowa stanowi jednak środek stosowany przez krajowy organ celny, a tym samym nie jest, jak słusznie wywodzi Komisja, wspólnotowym aktem prawnym, do kontroli legalności którego został powołany Trybunał. Fakt, że ten akt prawny opiera się na prawie wspólnotowym — pod względem formalnym na

27 — Zobacz ww. w przypisie 9 wyrok w sprawie Foto-Frost, pkt 16, jak również wyroki: z dnia 23 kwietnia 1986 r. w sprawie 294/83 Les Verts przeciwko Parlamentowi, Rec. str. 1339, pkt 23, z dnia 25 lipca 2002 r. w sprawie C-50/00 P Unión de Pequeños Agricultores, Rec. str. I-6677, pkt 40, oraz z dnia 1 kwietnia 2001 r. w sprawie C-263/02 P Jégo-Quéré, Rec. str. I-3425, pkt 30.

28 — Zobacz m.in. wyroki: z dnia 21 marca 2000 r. w sprawie C-6/99 Greenpeace i in., Rec. str. I-1651, pkt 53, oraz z dnia 25 października 1972 r. w sprawie 96/71 Hägeman przeciwko Komisji, Rec. str. 1005, pkt 9–13.

29 — Wyrok z dnia 18 października 1990 r. w sprawach połączonych 297/88 i C-197/89 Dzodzi, Rec. str. I-3763.

30 — Patrz także np. wyroki: z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie C-130/95 Giloy, Rec. str. I-4291, oraz z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie C-306/99 BIAO, Rec. str. I-1, w szczególności pkt 87 i nast.

31 — Stanowczo zob. w tej sprawie ww. w przypisie 29 wyrok w sprawie Dzodzi, pkt 42.

kodeksie celnym i rozporządzeniu wykonawczym do kodeksu celnego, a pod względem materialnym na CN — charakteryzuje go jako środek o charakterze wykonawczym, nie zmienia jednak nic w jego kwalifikacji, jako aktu prawnego państwa członkowskiego.

67. Również fakt, że wspólnotowe podstawy prawne pod wieloma względami determinują przesłanki ważności wiążącej informacji taryfowej, nie sprawia, że ten akt prawny jest aktem przyjętym przez instytucje Wspólnoty, o ważności którego musiałby rozstrzygać wyłącznie Trybunał i w stosunku do którego można by zatem orzekać w odmienny sposób, zgodnie z orzecznictwem w sprawie Foto-Frost tylko na podstawie orzeczenia wydanego w trybie prejudycjalnym w sprawie ważności tego aktu prawnego. Przemawia za tym także fakt, że zgodnie z art. 10 kodeksu celnego ważność wiążącej informacji taryfowej — niezależnie od wymogów dotyczących ważności ustalonych w prawie wspólnotowym — należy oceniać zgodnie z przepisami poszczególnych państw, a więc na przykład zgodnie z ustawami o postępowaniu administracyjnym obowiązującymi w danym państwie członkowskim.

68. Do przepisów dotyczących ważności wiążącej informacji taryfowej zawartych w prawie wspólnotowym należy także, wspomniany odrębnie przez Intermodal oraz sąd krajowy, art. 12 ust. 5 lit. a) ppkt ii) tiret pierwsze kodeksu celnego, zgodnie z którym wiążąca informacja taryfowa traci ważność, jeżeli na skutek orzeczenia Trybunału staje się niezgodna z wykładnią CN.

69. Jak stwierdził Trybunał w sprawach połączonych C-133/02 i C-134/02, wiążąca informacja taryfowa obowiązuje wprawdzie z zastrzeżeniem prawidłowości zawartej w niej wykładni istotnych przepisów taryfowych przez krajowe organy celne, co znajduje wyraz w opisie trzech sytuacji zawartych w art. 12 ust. 5 lit. a) kodeksu celnego, w których wiążąca informacja taryfowa staje się nieważna³². Jednakże z faktu, że ważność wiążącej informacji taryfowej jest między innymi uzależniona od zgodności z orzecznictwem Trybunału, nie można wnioskować, iż sam Trybunał jest właściwy dla orzekania o ważności wiążącej informacji taryfowej krajowego organu celnego.

70. Należy dodać, że przed sądem krajowym może ewentualnie zostać zakwestionowana ważność wspólnotowych aktów prawnych, na których opiera się przedmiotowa wiążąca informacja taryfowa. W sytuacji, w której sąd krajowy uważa wspólnotowy akt prawny będący podstawą wiążącej informacji taryfowej za nieważny, ma obowiązek skierowania do Trybunału pytania o ważność tego wspólnotowego aktu prawnego³³.

32 — Patrz wyrok z dnia 22 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-133/02 i C-134/02 Timmermans, Rec. 2004, str. I-1125, pkt 21–24.

33 — Patrz przykładowo wyrok z dnia 17 maja 2001 r. w sprawie C-119/99 Hewlett Packart, Rec. str. I-3981; zobacz także ww. w przypisie 28 wyrok w sprawie C-6/99, pkt 55.

71. W niniejszej sprawie nie podważa się jednak ani ważności CN, ani kodeksu celnego, ani rozporządzenia wykonawczego do kodeksu celnego.

72. Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, należy stwierdzić, że w świetle orzecznictwa w sprawie Foto-Frost sąd krajowy może orzekać w sposób odbiegający od informacji taryfowej wydanej na rzecz osoby trzeciej przez organ celny innego państwa członkowskiego dla towaru tego samego rodzaju, nie kierując do Trybunału pytania prejudycjalnego. O ile więc pierwsze pytanie prejudycjalne dotyczy sądu niebędącego sądem ostatniej instancji, należy na nie odpowiedzieć przecząco.

c) Czy sąd ostatniej instancji jest zobowiązany do zadania pytania prejudycjalnego w świetle wyroku w sprawie CILFIT?

73. Obecnie należy zbadać, czy sąd ostatniej instancji w świetle orzecznictwa w sprawie CILFIT, w okolicznościach będących podstawą pytania prejudycjalnego, jest zobowiązany do zadania Trybunałowi pytania prejudycjalnego.

74. W wyroku w sprawie CILFIT Trybunał, opierając się na wyroku w sprawie Da Costa, zwolnił sądy ostatniej instancji w rozumieniu

art. 234 akapit trzeci WE od obowiązku zadania pytania prejudycjalnego — dodatkowo oprócz sytuacji, w której pytanie dotyczące prawa wspólnotowego powstałe w ramach postępowania jest nieistotne — w odniesieniu do tych przypadków, w których Trybunał, niezależnie od rodzaju postępowania, dokonał już wykładni danego przepisu prawa wspólnotowego (tak zwany „acte éclairé”) lub w których prawidłowe zastosowanie prawa wspólnotowego jest tak oczywiste, że brak jest co do tego jakichkolwiek racjonalnych wątpliwości (tak zwany „acte clair”).

75. Dla udzielenia odpowiedzi na interesujące nas pytanie, czy w sytuacji leżącej u podstaw niniejszego postępowania i charakteryzującej się przede wszystkim występowaniem różnic w wykładni pomiędzy sądem krajowym a zagranicznym organem państwowym, należy wyjść z założenia o występowaniu „acte clair” w rozumieniu wyroku w sprawie CILFIT, konieczne jest poczynienie na wstępie kilku uwag dotyczących kontekstu wydania wyroku i ustalonych w nim kryteriów oceny.

i) Zasadnicze uwagi dotyczące wyroku w sprawie CILFIT

76. W leżącym u podstaw tego wyroku postępowaniu przed orzekającym

w ostatniej instancji Corte suprema di cassazione, włoskie ministerstwo zdrowia argumentowało, że odpowiedź na powstające tam pytanie o wykładnię rozporządzenia wspólnotowego jest tak oczywista, że nie jest możliwe wystąpienie żadnych wątpliwości związanych z wykładnią, a zatem nie istnieje obowiązek zadania pytania prejudycjalnego. Corte suprema di cassazione zwrócił się w tym kontekście z pytaniem, czy i ewentualnie w jakim zakresie obowiązek zadania pytania prejudycjalnego zgodnie z art. 234 akapit trzeci WE zależy od istnienia „racjonalnych wątpliwości związanych z wykładnią”³⁴.

77. Trybunał w swoim wyroku zgodził się co do zasady z tym wyjątkiem od obowiązku zadania pytania prejudycjalnego, jednakże, jak słusznie wywodzi Komisja, jedynie w przypadku spełnienia restrykcyjnych przesłanek.

78. Wyjątek dotyczy mianowicie tylko sytuacji, w której „prawidłowe stosowanie prawa wspólnotowego” jest „tak oczywiste, że nie pozostawia ono miejsca na jakiegokolwiek racjonalne wątpliwości co do sposobu rozstrzygnięcia postawionego pytania”³⁵.

79. Sąd krajowy ostatniej instancji może jednak wyjść z założenia o „braku wątpliwości” co do prawidłowego zastosowania prawa wspólnotowego lub, inaczej mówiąc, o jego „oczywistości”, jedynie wówczas, gdy jest on „przekonany, że taka sama oczywistość zachodzi również w opinii sądów innych państw członkowskich i Trybunału Sprawiedliwości”³⁶.

80. To, czy zachodzą powyższe przesłanki konieczne dla braku obowiązku zadania pytania prejudycjalnego, należy ponadto ocenić „z uwzględnieniem cech charakterystycznych prawa wspólnotowego i szczególnych trudności, jakie sprawia jego wykładnia”³⁷.

81. Trybunał podkreślił w tym zakresie trzy cechy prawa wspólnotowego i jego wykładni, które należy wziąć pod uwagę³⁸.

82. Po pierwsze, wykładnia przepisu prawa wspólnotowego wymaga porównania jego brzmienia w różnych i w jednakowym stopniu wiążących wersjach językowych. Po drugie, nawet jeżeli wersje te są całkowicie zgodne, należy mieć na uwadze, że prawo wspólnotowe stosuje własną specyficzną terminologię oraz że pojęcia prawne zawarte w prawie wspólnotowym i w różnych krajo-

34 — Wyżej wymieniony w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 2–4.

35 — Wyżej wymieniony w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 16 i 21.

36 — Ibidem.

37 — Wyżej wymieniony w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 17.

38 — Patrz ww. w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 18–20.

wych systemach prawnych, niekoniecznie muszą mieć tę samą treść. Po trzecie, każdy przepis prawa wspólnotowego należy rozpatrywać, biorąc pod uwagę jego kontekst, oraz interpretować w świetle całego prawa wspólnotowego, jego celów oraz stanu rozwoju w momencie stosowania danego przepisu.

83. Dokładne znaczenie wyroku w sprawie CILFIT oraz ustalonych w nim kryteriów jest od dawna rozpatrywane w różny sposób; spektrum poglądu, że Trybunał przyjął w tym wyroku znaną szczególnie we francuskim systemie prawnym doktrynę „acte clair”, a z drugiej poglądu, że Trybunał tę doktrynę odrzucił i w rzeczywistości „taktycznym posunięciem” zredukował praktycznie do zera swobodę działania sądów krajowych ostatniej instancji³⁹.

84. Prawda leży chyba również w tym przypadku pośredku — co tłumaczy również brak precyzji wyroku — w tym znaczeniu, że

wyrok ten wyznacza szczególnie subtelny kompromis⁴⁰.

85. Na wstępie wydaje się, że unikanie pojęcia „wykładnia”, a zamiast niego powoływanie się na „prawidłowe zastosowanie” prawa wspólnotowego w decydującym fragmencie wyroku⁴¹, jest akceptacją doktryny acte clair przynajmniej w takim zakresie, w jakim opiera się ona na myśli, że jasny przepis nie wymaga wykładni („in claris non fit interpretatio”), a tym samym możliwe jest zastosowanie prawa bez jej dokonywania⁴².

86. Czy jednak Trybunał na podstawie tej maksymy zawartej w wyroku w sprawie CILFIT, odnoszącej się do tradycyjnego podziału obowiązków pomiędzy Trybunałem a sądami krajowym⁴³, miał na myśli tylko zastosowanie przepisów prawa wspólnotowego, czy też przyznał sądom krajowym —

39 — Zobacz w tej sprawie Bebr, „The Rambling Ghost of »Cohn-Bendit: Acte Clair and the Court of Justice“ [w:] *Common Market Law Review* 20/1983, str. 439 (str. 466 i nast. oraz str. 471); Rasmussen, „The European Court's Acte Clair Strategy w C.I.L.F.I.T. (Or: Acte Clair, of Course! But What does it Mean?)“ [w:] *EL Rev* 342/1984, str. 342 (str. 256 i nast.); Mancini/Keeling, „From CILFIT to ERT: the Constitutional Challenge facing the European Court“ [w:] *Y.E.L.* 11/1991, 1 (4).

40 — Zobacz Lenaerts/Arts [w:] *Europces Procesrecht*, 2003, str. 88.

41 — Wyżej wymieniony w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 16.

42 — Zobacz opinia rzecznika generalnego Capotorti przedstawiona w dniu 13 lipca 1982 r. w sprawie w sprawie CILFIT (wyrok ww. w przypisie 10), pkt 4; w odniesieniu do dyskusji w sprawie znaczenia tej doktryny zob. ww. w przypisie 39 Bebr, str. 440 i nast.

43 — W utrwalonym orzecznictwie powyższy podział obowiązków jest opisywany w ten sposób, że Trybunał ogranicza się do wykładni istotnych w danej sprawie przepisów prawa wspólnotowego, podczas gdy w kompetencjach sądu krajowego leży zastosowanie interpretowanych w ten sposób norm w konkretnym przypadku; zobacz m.in. ww. w przypisie 15 wyrok w sprawie Da Costa, str. 81, jak również wyroki: z dnia 7 listopada 2002 w sprawach połączonych od C-260/00 do C-263/00 Lohmann i in., Rec. str. I-10045, pkt 26–28, z dnia 10 maja 2001 r. w sprawach połączonych C-223/99 i C-260/99 Agorà i Excelsior, Rec. str. I-3605, pkt 23 i 24, oraz z dnia 12 lutego 1998 r. w sprawie C-366/96 Louisette Cordelle, Rec. str. I-583, pkt 8.

choćby tylko w ograniczonym zakresie — kompetencje do rozstrzygania pytań o wykładnię⁴⁴?

87. Jak już wywodził rzecznik generalny Capotorti w swojej opinii w sprawie CILFIT, zastosowanie każdej normy, także wydającej się być „jednoznaczną” lub „jasną” wymaga zasadniczo wcześniejszego dokonania wykładni. To, czy norma jest „jasna”, jest bowiem wynikiem wykładni. Z tego powodu u podstaw cytowanej już łacińskiej zasady „in claris non fit interpretatio” leży petitio principii⁴⁵. Należy jednak od tego odróżnić pytanie, czy wykładnia przepisu wymaga obszerniejszej argumentacji i wysiłku intelektualnego, tzn. czy jest „trudna” lub „problematiczna”, czy też jej znaczenie wynika bezpośrednio i że tak powiem, jest jasne jak na dłoni, tzn. wykładnia wydaje się „łatwa” lub „bezproblemowa”.

44 — W ramach tej ambivalencji mieściły się w sposób oczywisty argumenty stron postępowania w sprawie CILFIT. Częściowo argumentowano, że całkowicie jednoznaczne lub niepozostawiające wątpliwości przepisy nie wymagają wykładni, względnie nie wywołują „pytań o wykładnię”, a zatem nie są przedmiotem obowiązku zadania pytania prejudycjalnego zgodnie z art. 234 akapit trzeci WE, a częściowo przyznano, że nawet jednoznaczne przepisy wymagają pewnej wykładni. Obowiązek zadania pytania prejudycjalnego dotyczy jednak tylko przepisów, których wykładnia jest wątpliwa, względnie wiąże się z „rzeczywistymi i prawdziwymi problemami”: zob. także wyżej, pkt 78, oraz oświadczenia stron postępowania w ww. w przypisie 10 wyroku w sprawie CILFIT, str. 3420 i nast.

45 — Wyżej wymieniona w przypisie 42 opinia rzecznika generalnego Capotorti w sprawie CILFIT pkt 4 (wyrok ww. w przypisie 10); zobacz także Pescatore, „Interpretation of Community Law and the Doctrine of »Acte Clair«” [w:] *Legal Problems of an Enlarged European Community*, 1972, str. 27 (str. 41, 43 i nast.).

88. Zastosowanie normy jest więc ostatecznie bezpośrednio powiązane z jej wykładnią, i gdy Trybunał w wyroku w sprawie CILFIT wspomina o „prawidłowym zastosowaniu”, należy mieć zawsze w związku z tym na myśli „prawidłową wykładnię”, z której wynika prawidłowe zastosowanie. W konsekwencji w wyroku w sprawie CILFIT chodzi właśnie o zakres obowiązku zadania pytania prejudycjalnego zgodnie z art. 234 akapit trzeci WE w odniesieniu do pytań o wykładnię prawa wspólnotowego⁴⁶.

89. Trybunał nie zdefiniował więc w wyroku w sprawie CILFIT linii podziału pomiędzy aktami wspólnotowymi wymagającymi wykładni a takimi, które jej nie wymagają, lecz w pewnym zakresie przyznał raczej krajowym sądom ostatniej instancji możliwość wykładni prawa wspólnotowego „w ramach swej właściwości”⁴⁷.

90. Jednocześnie dążył on jednak do tego, żeby ograniczyć swobodę oceny sądów krajowych wobec celu zachowania jednolitej wykładni i stosowania prawa wspólnotowego realizowanego na mocy obowiązku zadania pytania prejudycjalnego zawartego w art. 234 akapit trzeci WE oraz żeby poprzez restrykcyjne przesłanki możliwie jak najskuteczniej

46 — Zobacz wyżej, pkt 78 oraz ww. w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 2 i 3.

47 — Wyżej wymieniony w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 16.

zapobiec ewentualnemu nadużyciu tej możliwości przez sądy krajowe⁴⁸.

91. Na wstępie Trybunał w wąski sposób ujął wątpliwości związane z wykładnią („tak oczywiste, że nie pozostawia [...] miejsca na jakiegokolwiek racjonalne wątpliwości co do postawionego pytania”).

92. Poprzez wymóg, zgodnie z którym sąd krajowy może mieć pewność co do odpowiedzi na nasuwające się mu pytanie tylko wówczas, gdy jest on przekonany, że również sądy pozostałych państw członkowskich oraz Trybunał będą miały taką samą pewność w odniesieniu do wykładni, a także poprzez wymóg uwzględnienia charakterystyki prawa wspólnotowego i szczególnych trudności przy jego wykładni, dąży się do pewnego obiektywizmu granic swobody oceny sądu krajowego ostatniej instancji. Sąd krajowy powinien więc z jednej strony, postrzegać znaczenie przepisu prawa wspólnotowego za niepozostawiające wątpliwości nie tylko z własnej perspektywy, a z drugiej stwierdzenia, czy należy uznać wykładnię przepisu za niepozostawiającą żadnych racjonalnych wątpliwości dla niego samego, dla sądów

pozostałych państw członkowskich oraz Trybunału, powinien dokonać nie tylko na podstawie przedstawionego mu brzmienia przepisu⁴⁹.

93. Czy jednak udało się w rzeczywistości zachować taki obiektywizm? Po bliższej analizie okazuje się, że poprzez wymogi te tylko pozornie nadano swobodzie oceny krajowego sądu ostatniej instancji obiektywne ramy, względnie nadano je tylko w ograniczonym zakresie⁵⁰.

94. Sądowi krajowemu pozostaje bowiem ostatecznie tylko jego własna ocena. Jasnym jest, że sąd ten nie może faktycznie przekonać się o tym, że „w opinii sądów innych państw członkowskich i Trybunału Sprawiedliwości” zachodzi „taka sama oczywistość” w odniesieniu do rozstrzygnięcia powstałego pytania o wykładnię.

95. Poza tym w pozostałych kwestiach powstaje pytanie, które sądy — wszystkie we wszystkich państwach członkowskich, tylko sądy ostatniej instancji, czy odpowiednie sądy specjalistyczne itd. — sąd krajowy

48 — Ponadto w kontekście wyroku w sprawie CILFIT zob. na przykład wywody rzecznika generalnego Tizzano w jego opinii przedstawionej w dniu 21 lutego 2002 r. w sprawie C-99/00 (wyrok ww. w przypisie 14), pkt 56 i nast.

49 — Zobacz ww. w przypisie 39 Bebr, str. 469.

50 — Patrz już ww. w przypisie 42 opinia rzecznika generalnego Capotortiego w sprawie CILFIT (wyrok ww. w przypisie 10), pkt 9; również ww. w przypisie 45 Pescatore, str. 42.

powinien wziąć pod uwagę oraz, co zostanie zbadane w niniejszej sprawie, w jakim zakresie dotyczy to też ewentualnie wewnątrzpaństwowych organów administracyjnych⁵¹.

96. Ponieważ sąd krajowy w końcu nie dysponuje inną skalą oceny niż własna, należy zadać pytanie, w jakim zakresie — jeżeli sam uzyskał pewność — mógłby on zakładać, że inny sąd lub Trybunał prezentowałby w odniesieniu do powstałego pytania o wykładnię pogląd odmienny od jego poglądu⁵².

97. Jednak w związku z charakterystyką językową prawa wspólnotowego oraz szczególnymi trudnościami przy jego wykładni, jakie należy wziąć pod uwagę zgodnie z wyrokiem w sprawie CILFIT, sąd krajowy może mieć wątpliwości co do pewności innych sądów lub Trybunału. W szczególności musi przy tym rozważyć, że na podstawie innych wersji językowych wykładnia może być inna oraz że pojęcia prawne znane mu z krajowego porządku prawnego niekoniecznie muszą mieć tę

samą, względnie porównywalną treść w innych krajowych systemach prawnych oraz w prawie wspólnotowym, nawet jeżeli inne wersje językowe są zgodne z wersją krajową.

98. Jednak (językowa) charakterystyka prawa wspólnotowego oraz szczególne trudności przy jego wykładni, o których wspomina Trybunał, powinny być po prostu wzięte pod uwagę — jednakowoż jako caveat — chociaż sąd krajowy nie musi sam „podzielać” ich w całości.

99. Jestem zdania, że wyroku w sprawie CILFIT nie należy rozumieć w ten sposób, iż sąd krajowy jest na przykład zobowiązany do badania przepisu prawa wspólnotowego w każdym z oficjalnych języków Wspólnoty⁵³. Nakładałoby to na sądy krajowe praktycznie niemożliwy do wypełnienia obowiązek i zredukowałoby de facto do pustej formuły lub „posunięcia taktycznego” i tak ograniczoną delegację krajowych sądów ostatniej instancji do rozstrzygania pytań dotyczących prawa wspólnotowego, co do których odpowiedź „nie budzi wątpliwości” zgodnie z wyrokiem w sprawie CILFIT⁵⁴.

51 — W tej sprawie zob. poniżej, pkt 116 i nast.

52 — Krytycznie do tej przesłanki oraz z licznymi przykładami Wattel, „Köbler, Cilfit and Welthgrove: We Can't Go On Meeting Like This” [w:] *CML Rev.* 2004, str. 177 (179).

53 — Zobacz opinia rzecznika generalnego Jacobsa przedstawiona w dniu 10 lipca 1997 r. w sprawie C-338/95 Wiener (wyrok z dnia 20 listopada 1997 r., Rec. str. I-6495), pkt 65, oraz opinia rzecznika generalnego Tizzano w sprawie C-99/00 (wyrok ww. w przypisie 14), pkt 75.

54 — Tak samo ww. w przypisie 39 Rasmussen, str. 242.

100. Należy więc przyjąć, że wymogi określone w sprawie CILFIT nie mogą być rozumiane jako rodzaj instrukcji dla sądów krajowych ostatniej instancji, którą należy schematycznie stosować i na podstawie której można by wyznaczyć obiektywną i jasną linię podziału pomiędzy pytaniami o wykładnię, które wyjątkowo mogą być samodzielnie rozstrzygane przez takie sądy oraz pytaniami o wykładnię, z którymi należy zwrócić się do Trybunału. Wymogi te nie mogą przedstawiać skali, na podstawie której można by „obiektywnie” stwierdzić, kiedy znaczenie przepisu wspólnotowego jest tak oczywiste, że brak jest jakichkolwiek racjonalnych wątpliwości⁵⁵.

101. Jest to związane z faktem, że przepis prawny nie może być „dla siebie” jednoznaczny, jasny, względnie mający znaczenie niepozostawiające wątpliwości⁵⁶. Wykładnia normy obejmuje bowiem zawsze, jak już

stwierdziłam wyżej, proces rozumienia, który jako taki nie daje się „ująć w kategorii matematyczne”⁵⁷ — dotyczy to szczególnie prawa wspólnotowego z jego wieloma zmiennymi wykładni, uwzględniającymi dynamiczny rozwój tego prawa⁵⁸. Ponieważ ostatecznie nie można stwierdzić obiektywnie lub można to uczynić tylko w ograniczonym zakresie, kiedy wykładnia normy jest tak oczywista, że nie pozostawia jakichkolwiek racjonalnych wątpliwości⁵⁹, czynność tę trzeba w końcu pozostawić do

55 — Naturalnie jest to zgodne z doświadczeniem każdego z użytkowników prawa, iż są przepisy, których znaczenie wydaje się wyraźne lub w każdym razie narzuca się po dokonaniu wykładni, lub wręcz racjonalnie wydaje się jako jedyne możliwe. Jednak problem ten — a właśnie on leży u podstaw wyroku w sprawie CILFIT — polega na tym, że procesowi dokonywania wykładni, który pozwala sądowi dojść do takich wniosków, nie można nadać cech obiektywnych, a tym samym nie można go z góry określić.

56 — Pierre Pescatore wyraził to w „Das Vorabentscheidungsersuchen — Die Entwicklung des Systems” [w:] 1952–2002: *Fünfzigjähriges Bestehen des Gerichtshofes der Europäischen Gemeinschaften (Kolloquium über die Zusammenarbeit zwischen dem Gerichtshof und den nationalen Gerichten)*, 3 grudnia 2002 r., 17 (27), w taki sposób: „iż w świecie normatywnym, w którym żyjemy, nic nie jest całkowicie jasne, ponieważ wszystkie pojęcia prawne są objęte polisemią systemu pozostającego w ciągłym ruchu”.

57 — Przyczyna tego stanu leży w naturze samego prawa, które zgodnie ze swoją istotą jest związane z możliwościami wyrażania słów, a przez to jest w pewnym stopniu nieostre i niepełne, jak sam język. Orzeczenie prawne nie jest również „obiektywnym orzeczeniem” w sensie naukowym (przy czym w kontekście naukowym pojęcie to w ogóle należy stosować ostrożnie). Praktycznie, orzecznictwo nie jest zatem nigdy czystym procesem orzekania, czy też mechanicznym procesem subsumcji, lecz zawiera w sobie także element rozstrzygania, jak to pięknie wyraża formuła sądowna „orzekł”/ „dit pour droit”. W tej sprawie zob. Larenz i Canaris, *„Methodenlehre der Rechtswissenschaft”*; wydanie trzecie, 1995, str. 28 i nast.; Schübel-Pflister, *„Sprache und Gemeinschaftsrecht: die Auslegung der mehrsprachig verbindlichen Rechtstexte durch den Europäischen Gerichtshof”*, 2004, str. 112 i nast.

58 — Patrz ww. w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 20.

59 — Wprawdzie można podać dopuszczalne metody wykładni, podobnie jak wyliczył je Trybunał w odniesieniu do prawa wspólnotowego w wyroku w sprawie CILFIT, jednak ściśle rzecz biorąc, również stosowanie tych metod nie prowadzi do jedyne go słusznego rezultatu. Jeżeli nawet przyjmie się hierarchię różnych kryteriów wykładni, nie da się uniknąć pewnej swobody oceny. Punktem wyjściowym oraz — ale co do tego nie jest zgodna metodologia prawa — punktem końcowym wykładni jest generalnie tekst językowy, w którym wyrażone jest prawo, ale pomiędzy nimi rozciąga się obszerne pole z różnymi drogami. Kto nie zgadza się z tymi stwierdzeniami, choćby z przyczyn metodologicznych lub z przyczyn związanych z teorią orzekania (w prawie), musi przynajmniej przyznać, że wykładnia — w szczególności w ramach prawa wspólnotowego — stanowi proces z wieloma zmiennymi, co prawdopodobnie sprawia, że dwa sądy, które jak najdokładniej biorą pod uwagę charakterystykę prawa wspólnotowego i odpowiednie metody dokonywania wykładni, mogą dojść do różnych jej wyników.

oceny krajowego sądu, któremu to pytanie się nasuwa⁶⁰.

102. Wymogi ustalone w wyroku w sprawie CILFIT powinny jednak zachęcić sąd krajowy do tego, żeby nie przyjmował za punkt wyjścia w sposób lekkomyślny — tj. tylko z własnej perspektywy i na podstawie treści analizowanego przepisu — „niepozostawiającej wątpliwości” wykładni przepisu wspólnotowego. Powinny one uświadomić sądowi krajowemu specyfikę prawa wspólnotowego, a tym samym przestrzec przed przedwczesnymi lub jednostronnymi wnioskami i skłonić do „przemysłanej pewności”⁶¹. Powinna to być pewność biegłego specjalisty, który przystępuje do badania pytania dotyczącego prawa wspólnotowego, jako osoba mająca wiedzę o podstawowej charakterystyce tego prawa⁶².

ii) Post-CILFIT?

103. Mając na uwadze powyższe, można by zasadniczo podważyć orzecznictwo

w sprawie CILFIT. W związku z trudnościami w odniesieniu do zastosowania tego orzecznictwa w każdym razie wydaje się wskazane poczynienie kilku uwag, nawet jeżeli uczestnicy tego postępowania zasadniczo nie podważyli orzecznictwa w sprawie CILFIT.

104. Tak jak nieprecyzyjne może być konkretne znaczenie omówionych powyżej kryteriów w sprawie CILFIT, tak też z pewnością będzie trudno na podstawie traktatu zdefiniować bardziej praktyczny lub bardziej obiektywny „system filtrowania” pytań o wykładnię, jakie powinny zostać skierowane do Trybunału lub pozostawione krajowym sądom ostatniej instancji. Na przykład propozycja złożona przez rzecznika generalnego Jacobsa w sprawie Wiener, polegająca na tym, żeby „przesłanki”, o których mowa w wyroku w sprawie CILFIT, były stosowane tylko w sytuacji, gdy zostaje zadane pytanie o ogólnym znaczeniu i rzeczywistości wymagana jest jednolita wykładnia⁶³, odnosi się z pewnością do pytań, które najbardziej wymagają wyjaśnienia przez Trybunał. Jednakże wydaje mi się, że ocena znaczenia pytania oraz wymagalności jednolitej wykładni prawa wspólnotowego z punktu widzenia krajowych sądów ostatniej instancji sprawia jeszcze dodatkowe trudności i w sposób jeszcze bardziej nieostry określa granice swobody oceny dokonywanej przez te sądy.

60 — Przyjmując ten pogląd, Pescatore w związku z doktryną „*acte clair*” słusznie zwrócił uwagę na to, że w stwierdzeniu sądu, iż ma do czynienia z „jasnym” przepisem prawnym, chodzi właściwie o środek kończący i rozstrzygający dyskusję na temat wykładni, w ramach którego w rzeczywistości sąd po prostu przytacza swoją własną wykładnię tego przepisu: zob. ww. w przypisie 42 Pescatore, str. 41.

61 — Zobacz także opinia rzecznika generalnego Tizzana w sprawie C-99/00 (wyrok ww. w przypisie 14), pkt 75.

62 — Zobacz Timmermans, „Over de prejudiciële procedure en »acte clair«” [w:] *Mok-aria: opstellen aangeboden aan prof. mr. M. R. Mok ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag*, 2002, str. 349 (354); Dauses „Vorabentscheidungsverfahren”, wydanie drugie, 1995, str. 113; Holoubek, „Vorlageberechtigung und Vorlageverpflichtung” [w:] *Das EuGH-Verfahren in Steuersachen*, 2000, 45 (61).

63 — Wymieniona wyżej w przypisie 53 opinia rzecznika generalnego Jacobsa w sprawie C-338/95, pkt 64.

105. Nawet gdyby jednak Trybunałowi udało się sformułować jaśniejsze kryteria obowiązku sądów ostatniej instancji do zadania pytania prejudycjalnego niż kryteria przedstawione w wyroku w sprawie CILFIT, z przyznaniem możliwości samodzielnego rozstrzygnięcia pytań o wykładnię sądom krajowym ostatniej instancji wiązałyby się w sposób nieunikniony pewien zakres swobody oceny, a więc element subiektywny. Ostatecznie „prawidłowość” wykładni uważanej przez te krajowe sądy za „niepozostawiającą wątpliwości” z pewnością wynika dopiero z ewentualnego wyroku Trybunału (ze zgodności z tym wyrokiem). Okoliczność ta jest jeszcze bardziej niepewna, od kiedy stwierdzono w wyroku w sprawie Köbler, że naruszenie obowiązku zadania pytania prejudycjalnego według art. 234 akapit trzeci WE należy do czynników, które należy uwzględnić z uwagi na ocenianą przez właściwe sądy krajowe kwestię odpowiedzialności państwa, za szkody spowodowane przez orzeczenie krajowego sądu ostatniej instancji sprzeczne z prawem wspólnotowym⁶⁴.

106. O ile zatem jeżeli uwzględni się konsekwentnie wciąż pozostający zakres swobody oceny, można by z jednej strony dojść nawet do przekonania, że w tym kontekście

krajowe sądy ostatniej instancji ostatecznie byłyby zwolnione z odpowiedzialności, z drugiej strony można sobie wyobrazić, jako alternatywę do systemu opisanego w sprawie CILFIT w obecnej lub zmodyfikowanej formie, powrót do bezwarunkowego obowiązku zadania pytania prejudycjalnego przez sądy krajowe ostatniej instancji⁶⁵. Drugi przypadek podaje się w tym kontekście, że wraz z możliwością rozstrzygnięcia pytania prejudycjalnego zgodnie z art. 104 akapit trzeci regulaminu Trybunału Sprawiedliwości w ramach uproszczonego postępowania, na mocy postanowienia z uzasadnieniem, Trybunał ma obecnie do dyspozycji „system filtracyjny”, odzwierciedlający co do zasady kryteria ustalone w sprawach Da Costa oraz CILFIT.

107. Jednak z pragmatycznego punktu widzenia — nawet jeżeli nie powinno to być czynnikiem decydującym — należy rozważyć, że również uproszczona procedura rozstrzygnięcia pytań prejudycjalnych przez Trybunał w dialogu z sądami krajowymi zajmuje pewien czas. Mimo wszelkich wątpliwości oraz zasadniczej możliwości podważenia „systemu CILFIT” należy zadać pytanie, czy Trybunał może wypełniać swój obowiązek polegający na zapewnieniu poszanowania prawa przy wykładni i stosowaniu traktatu w Unii liczącej 25 państw członkow-

64 — Wyrok z dnia 30 września 2003 r. w sprawie C-224/01 Köbler, Rec. str. I-10239, pkt 55; w tej sprawie zobacz także ww. w przypisie 52 krytyczne stanowisko Wattela, str. 177 (str. 178 i nast.).

65 — A tym samym „filtrowanie” pytań o wykładnię pozostawić wyłącznie Trybunałowi.

skich, przy ciągle rozrastającym się wspólnotowym *acquis*, bez możliwości zaufania, przynajmniej w ramach pewnych granic, orzeczeniom sądów krajowych, nawet jeżeli taki podział pracy może w praktyce przysparzać trudności.

108. Zatem poniżej zbadam, jak należy odpowiedzieć na pytania podniesione w ramach postępowania wyjściowego na podstawie obowiązującego orzecznictwa w sprawie CILFIT.

iii) Cechy szczególne niniejszej sprawy — czy istnieje automatyczny obowiązek zadania pytania prejudycjalnego?

109. Należy mieć na uwadze wcześniejsze wywody, jeżeli chce się odpowiedzieć na powstające w niniejszej sprawie pytanie, czy w odniesieniu do sądu krajowego ostatniej instancji może zachodzić sytuacja wystąpienia niepozostawiającej wątpliwości wykładni, taka jak w sprawie CILFIT, gdy mamy do czynienia z wykładnią niezgodną z opinią sądu, dokonaną przez krajowy organ celny innego państwa członkowskiego w wiążącej informacji taryfowej. Zgodnie z poglądem Komisji na pytanie to należy udzielić odpowiedzi przeczącej, podczas gdy pozostali uczestnicy postępowania — różnie rozkładając akcenty w swojej argumentacji — wychodzą z założenia, że tego rodzaju informacja taryfowa nie uzasadnia powstania w sposób automatyczny wątpliwości sądu krajowego związanych z wykładnią.

110. Należy podkreślić przede wszystkim, że „oczywistości” prawidłowej wykładni, generalnie nie zaprzecza fakt jawnego występowania „dwóch” interpretacji, ponieważ, jak wywiodłam powyżej, przepis nie może być nigdy jednoznaczny i jasny „dla siebie”. Wykładni należy bowiem zawsze przypisać mniejszy lub większy element decyzyjny lub element oceny, a więc czynnik subiektywny.

111. Może się zdarzyć tak, że wykładnia dokonana przez krajowy organ celny, w zależności od argumentacji, sprawia, iż sąd krajowy wyrabia sobie nowy pogląd i tym samym ma wątpliwości co do prezentowanej przez siebie wykładni. Z drugiej jednak strony dla sądu krajowego ostatniej instancji może być jasne, tak jak wywodził rząd niderlandzki, że wykładnia prezentowana przez krajowy organ celny jest nieprawidłowa, względnie że organ ten się pomylił.

112. Ma to naturalnie zastosowanie nie tylko w sytuacji, w której sądowi krajowemu została przedłożona odmienna wykładnia organu krajowego, lecz zasadniczo również w sytuacji występowania odmiennych wykładni sądów danego państwa. Jednakże zgodnie z wyrokiem w sprawie CILFIT wobec sądów ostatniej instancji obowiązuje wymóg, iż sądy takie muszą być przekonane co do tego, że również sądy pozostałych państw członkowskich oraz Trybunał będą miały taką samą pewność.

113. Jak wywiodłam powyżej, chodzi przy tym o caveat, „teoretyczne upewnienie się” sądu ostatniej instancji, a nie o czynnik, który w rzeczywistości mógłby być empirycznie określony przez ten sąd; z drugiej strony wydaje mi się jednak, że „taka sama oczywistość” „w opinii sądów innych państw członkowskich” zostaje przynajmniej zasadniczo podważona, jeżeli sądowi krajowemu ostatniej instancji została faktycznie przedłożona wykładnia dokonana przez jeden z takich sądów, która jest sprzeczna z wykładnią prezentowaną przez ten sąd krajowy.

114. W niniejszej sprawie można tę kwestię pozostawić otwartą. Nierozstrzygnięte może również pozostać pytanie, czy zasadę tę stosuje się w odniesieniu do wszystkich rodzajów sądów pozostałych państw członkowskich, czy tylko do określonych, czy też być może nawet do sądów tego samego państwa członkowskiego, ponieważ chodzi tu w każdym razie o organ celny jednego z państw członkowskich.

115. Fakt, że mamy do czynienia z wiążącą informacją taryfową takiego organu, w której dokonano wykładni CN niepodzielanej przez sąd krajowy ostatniej instancji, nie musi moim zdaniem ipso facto zachwiać przekonaniem tego sądu, że również sądy pozostałych państw członkowskich będą miały tę samą pewność co do prawidłowej wykładni CN.

116. W związku z tym należy także zwrócić uwagę na fakt, że w sentencji wyroku w sprawie CILFIT nie powtarza się już wymogu bycia przekonanym co do pewności sądów pozostałych państw członkowskich, lecz zamiast tego wskazuje się na „niebezpieczeństwo rozbieżności w orzecznictwie wewnątrz Wspólnoty”. Ryzyko to staje się oczywiste, kiedy sąd krajowy ostatniej instancji orzeka lub zamierza orzec w sposób odbiegający od przedłożonego mu orzeczenia krajowego sądu innego państwa członkowskiego. Natomiast w przypadku informacji taryfowej krajowego organu celnego państwa członkowskiego nie jest bezwzględnie stwierdzone, że również krajowy sąd tego państwa członkowskiego podzieliłby wykładnię organu celnego oraz że tym samym — jeżeli sąd krajowy innego państwa członkowskiego orzeka w sposób odbiegający od tej wykładni — istniałoby niebezpieczeństwo rozbieżności w orzecznictwie. Można by to też wyrazić w ten sposób, że w dyskusji na temat wykładni prawa wspólnotowego w ramach systemu współpracy stworzonego na mocy art. 234 WE uczestniczą Trybunał i sądy krajowe, a nie krajowe organy administracyjne.

117. Jeżeli zatem ktoś powołuje się przed sądem krajowym ostatniej instancji, jak w niniejszej sprawie, na wiążącą informację taryfową wydaną przez krajowy organ celny innego państwa członkowskiego, która nie jest zgodna z wykładnią CN uważaną przez sąd krajowy ostatniej instancji za prawidłową, to sąd ten nie jest automatycznie zobowiązany do skierowania do Trybunału pytania o wykładnię CN. Przeciwnie, powinien on sam ocenić, czy może być „pewny”

co do prawidłowej wykładni CN. Wykładnia zawarta w wiążącej informacji taryfowej oraz argumenty, na których ewentualnie wykładnia ta się opiera, mogą przy tym wzmocnić lub osłabić pewność sądu — podobnie zresztą jak każda informacja istotna w związku z danym pytaniem o wykładnię.

118. Ściśle rzecz biorąc, koncepcja podziału władzy poruszona przez rząd austriacki nie odgrywa w związku z niniejszą sprawą żadnej roli, ponieważ nie chodzi o związanie krajowego sądu poglądem prawnym organu krajowego, lecz jedynie o to, w jakim zakresie ten odmienny pogląd prawny wywołuje powstanie obowiązku zwrócenia się do Trybunału z pytaniem o wykładnię celem wydania niezależnego orzeczenia.

119. Dla wyczerpania problematyki należy odnieść się jeszcze do celu zapewnienia jednolitej wykładni i zastosowania prawa wspólnotowego realizowanego poprzez postępowanie prejudycjalne uregulowane w art. 234 WE, a w szczególności na mocy obowiązku zadania pytania prejudycjalnego ustanowionego w akapicie trzecim tego przepisu. Na cel ten słusznie wskazali niektórzy uczestnicy postępowania.

120. W tej sprawie należy generalnie zaznaczyć, że całkowita spójność mogłaby być zagwarantowana tylko wówczas, gdyby rzeczywiście każde (istotne) pytanie o wykładnię powstałe przed krajowym sądem ostatniej instancji było kierowane do Trybunału. Jednak nawet wtedy system nie byłby perfekcyjny, tak długo jak — zgodnie z utrwalonym orzecznictwem — sąd krajowy samodzielnie może oceniać ważność pytania dotyczącego prawa wspólnotowego dla celów postępowania przed tym sądem⁶⁶. Ocena ta wymaga bowiem z kolei również pewnej wiedzy na temat treści i zakresu stosowania przepisu prawa wspólnotowego, na który powołała się na przykład jedna ze stron⁶⁷.

121. Każdy podział obowiązków pomiędzy Trybunałem a sądami krajowymi w ramach wspólnotowej ochrony prawnej wywiera więc pewne skutki na stopień spójności wykładni i zastosowania prawa wspólnotowego, pyta-

66 — Zobacz ww. w przypisie 10 wyrok w sprawie CILFIT, pkt 10, oraz m.in. wyroki: z dnia 28 czerwca 1984 r. w sprawie 180/83 Moser, Rec. str. 2539, pkt 6, z dnia 5 października 1988 r. w sprawie 247/86 Alsatel, Rec. str. 5987, pkt 8, z dnia 27 października 1993 r. w sprawie C-127/92 Enderby, Rec. str. I-5535, pkt 10, z dnia 2 czerwca 1994 r. w sprawie C-30/93 AC-ATEL Electronics, Rec. str. I-2305, pkt 19 i z dnia 15 grudnia 1995 r. w sprawie C-415/93 Bosman, Rec. str. I-4921, pkt 59.

67 — Poza tym nie należy pomijać faktu, że również wyroki wymagają wykładni, co ilustruje właśnie wyrok w sprawie CILFIT — możliwość odpowiedniego stosowania wyroków w innych sprawach lub ich znaczenie są często decydującym czynnikiem przy rozwiązywaniu kwestii związanych z prawem wspólnotowym — oraz że również w przypadku „acte éclairé” sądom krajowym pozostaje czasami znaczna swoboda oceny. W tej sprawie zob. Kanninen, „La marge de manoeuvre de la juridiction suprême nationale pour procéder à un renvoi préjudiciel à la Cour de justice des Communautés européennes” [w:] Colneric i in. (Hrsg.), „Une communauté de droit: Festschrift für Gil Carlos Rodríguez Iglesias”, 2003, str. 611 (616).

nie dotyczy tylko tego, gdzie i jak określić granice zgodnie z wytycznymi Traktatu i na podstawie orzecznictwa w sprawie CILFIT.

122. Z przedstawionych wyżej powodów jestem w niniejszej sprawie zdania, że występowanie wiążącej informacji taryfowej wydanej przez krajowy organ celny innego państwa członkowskiego nie odbiera krajowemu sądowi ostatecznej instancji możliwości rozstrzygnięcia powstałego pytania o wykładnię w ramach swej właściwości w rozumieniu orzecznictwa w sprawie CILFIT.

iv) Czy istnieje obowiązek zadania pytania prejudycjalnego na podstawie zasady równości wobec prawa?

123. Wreszcie Intermodal argumentowała, że zgodnie z zasadą równości wobec prawa CN powinna być w takich samych przypadkach stosowana jednakowo oraz, że sąd krajowy w żadnym razie nie może orzekać w sposób odbiegający od wiążącej informacji taryfowej bez skierowania do Trybunału pytania prejudycjalnego, po to żeby zapewnić jednakowe i jednolite stosowanie CN.

124. Przede wszystkim w naturze poszczególnych aktów prawnych, takich jak wiążąca informacja taryfowa, leży to, że zasadniczo tylko adresat takiego aktu może się na niego

powołać. Naturalnie tym samym nie można wykluczyć, że w stosunku do osoby trzeciej zapadnie inna decyzja niż w tym akcie prawnym. Przy takim podejściu istnieje ryzyko, że osoba trzecia w stosunku do posiadacza określonej wiążącej informacji taryfowej będzie traktowana „nierówno” w zakresie klasyfikacji towarów. Alternatywnie, ustawodawca wspólnotowy mógł powierzyć krajowym organom celnym wydawanie powszechnie wiążących informacji taryfowych, na które mogłyby się powoływać wszystkie osoby zgłaszające towary do oclenia w jakimś państwie członkowskim. Takie powszechnie obowiązujące informacje taryfowe, odpowiadałyby jednakże rozporządzeniu klasyfikacyjnemu, którego wydanie leży tylko w kompetencji Komisji i które z racjonalnego punktu widzenia nie powinno być zdecentralizowane ani przeniesione na poszczególne krajowe organy celne.

125. Wiążące informacje taryfowe w obecnej formie zwiększają przynajmniej pewność prawną i przyczyniają się — dzięki działaniom powziętym przez Komisję, takim jak wydanie rozporządzenia klasyfikacyjnego — do większej spójności w stosowaniu wspólnotowego prawa celnego, chociaż spójność ta i tak nie jest całkowicie zagwarantowana.

126. Zatem na chwilę obecną nie wychodzę z założenia, choć to pytanie nie zostało również powyżej postawione w ten sposób, że istniejący mechanizm wiążących informacji taryfowych jako taki narusza zasadę równości wobec prawa.

127. O ile system ten — w każdym razie tymczasowo — dopuszcza niespójność, na przykład w związku z rozbieżną wykładnią dokonaną przez krajowy organ celny i sąd krajowy, to nie uważam jednak, że może to uzasadniać zmianę zakresu obowiązku sądów krajowych ostatniej instancji do zadania pytania prejudycjalnego, który jest zawarty w art. 234 akapit trzeci WE i zinterpretowany w orzecznictwie w sprawie CILFIT⁶⁸.

sąd ten — o ile uważa za słuszną inną wykładnię CN niż wyrażona w tej informacji — nie jest automatycznie zobowiązany do zwracania się do Trybunału z pytaniem o wykładnię CN.

v) Wnioski dla niniejszej sprawy na podstawie orzecznictwa w sprawie CILFIT

128. Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, w świetle orzecznictwa w sprawie CILFIT, w odniesieniu do pierwszego pytania prejudycjalnego, można dokonać następujących ustaleń:

1) Gdy w ramach sporu zawisłego przed sądem krajowym ostatniej instancji w przedmiocie klasyfikacji określonego towaru w CN, dłużnik [celny] powołuje się na ocenę organu celnego wyrażoną w wiążącej informacji taryfowej wydanej na rzecz osoby trzeciej dla podobnego towaru lub towaru tego samego rodzaju,

2) Dany sąd krajowy ostatniej instancji może rozstrzygać powstałe pytanie o wykładnię CN w ramach swej właściwości, jeżeli mimo odmiennej opinii krajowego organu celnego jest pewny prawidłowości prezentowanej przez siebie wykładni.

3) W tym celu musi on jednak mieć na uwadze charakterystykę prawa wspólnotowego oraz szczególne trudności przy jego wykładni i — ewentualnie uwzględniając wykładnię zawartą w wiążącej informacji taryfowej, a także argumenty stanowiące jej podstawę — musi dojść do przekonania, że wobec powyższych okoliczności również sądy pozostałych państw członkowskich oraz Trybunał będą miały tę samą pewność co do wykładni CN.

4) Z zasady równości wobec prawa nie wynika zmiana tak ustalonego zakresu obowiązku sądów krajowych ostatniej instancji do zadania pytania prejudycjalnego.

68 — To samo dotyczy zresztą — można powiedzieć tym bardziej — obowiązku krajowych sądów niebędących sądami ostatniej instancji, zadania pytania prejudycjalnego.

B — *W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego*

129. Celem drugiego pytania prejudycjalnego jest ustalenie, czy pozycję CN 8709 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ona pojazdy posiadające właściwości i cechy takie, jak wykazują przedmiotowe pojazdy w niniejszej sprawie.

1) Podstawowe argumenty stron

130. W kwestii klasyfikacji taryfowej wypowiedziały się Komisja, rząd niderlandzki oraz Intermodal.

131. W niniejszej sprawie Komisja uważa przede wszystkim za decydujący, fragment not wyjaśniających do HS dotyczących pozycji 8709, zgodnie z którymi „pojazdy mechaniczne tego rodzaju” są używane „także na terenie portów, w miejscach przeładunkowych itd.”; cel zastosowania może stanowić zgodnie z utrwalonym orzecznictwem obiektywne kryterium klasyfikacji taryfowej. Komisja wskazuje na to, że będące przedmiotem sprawy pojazdy zostały zaprojektowane specjalnie do wykorzystania naczep w centrach dystrybucyjnych i dużych domach towarowych. Rząd niderlandzki przyłącza się co do zasady do opinii Trybu-

nału oraz wywodów Advocaat-Generaal w postępowaniu przed sądem krajowym, zgodnie z którymi pojazdów takich jak te nie należy klasyfikować do pozycji CN 8709. Zgodnie z wywodami Advocaat-Generaal ta pozycja dotyczy po pierwsze szczególnego rodzaju pojazdów, które są przeznaczone do samodzielnego transportu towarów, a po drugie szczególnego rodzaju ciągników. W związku z tym, że podnoszona platforma tych pojazdów służy jedynie do doczepiania naczep, nie chodzi o pojazdy zaprojektowane do przewozu towarów w rozumieniu not wyjaśniających do HS dotyczących pozycji 8709. Nie może z kolei chodzić o ciągniki w rozumieniu tej pozycji, ponieważ są one wykorzystywane do ciągnięcia małych przyczep lub wózków bagażowych, do czego nie są przystosowane omawiane pojazdy. Według opinii Intermodal przeciwko zaklasyfikowaniu pojazdów do pozycji CN 8709 przemawia tylko to, że są one równie mocne co ciągniki, których dotyczy pozycja CN 8701. W związku z tym że różnica ta istnieje jednak zgodnie z tekstem not wyjaśniających do HS tylko w ogólnym zakresie, czynnik ten nie stoi w sumie w sprzeczności z kwalifikacją w ramach pozycji CN 8709.

2) Ocena

132. Na wstępie należy przypomnieć utrwalone orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym, ze względu na zasadę pewności

prawa i ułatwienie kontroli, kryterium decydujące dla klasyfikacji taryfowej towaru stanowią generalnie obiektywne właściwości i cechy towaru opisane w pozycjach CN oraz w uwagach do sekcji i działów⁶⁹.

133. Noty wyjaśniające opracowane przez Komisję w sprawie CN oraz przez Radę w sprawie HS odnoszące się do współpracy w dziedzinie problematyki celnej przyczyniają się znacząco do wykładni poszczególnych pozycji taryfowych, jednak nie są przy tym prawnie wiążące⁷⁰.

134. Na wstępie należy stwierdzić, że pozycja CN 8701 dotyczy generalnie „ciągników”; do których zalicza się, jak wynika z odpowiednich not wyjaśniających do HS, na przykład ciągniki rolnicze, ale także inne ciągniki, na przykład wykorzystywane do celów przemysłowych, przeznaczone do ciągnięcia najróżniejszych ładunków i dysponujące co najwyżej powierzchnią ładunkową, która pełni funkcję uboczną; ponadto mogą one być wyposażone w kabinę i urządzenie podnośnikowe służące do doczepiania narzędzi pracy, względnie ładunków.

69 — Zobacz m.in. wyrok z dnia 7 lutego 2002 r. w sprawie C-276/00 Turbon International, Rec. str. I-1389, pkt 21, oraz ww. w przypisie 43 wyrok w sprawach połączonych od C-260/00 do C-263/00, pkt 30.

70 — Zobacz wyrok z dnia 28 kwietnia 1999 r. w sprawie C-405/97 Mövenpick Deutschland, Rec. str. I-2397, pkt 18.

135. Należy od nich odróżnić „ciągniki”, stanowiące zgodnie z tytułem pozycji CN 8701 niezależną kategorię, wyłączone z ogólnej kategorii ciągników, ujętą w ramach pozycji CN 8709, obejmującą z kolei różne rodzaje „pojazdów mechanicznych do transportu wewnątrzzakładowego, z własnym napędem”.

136. Na podstawie not wyjaśniających do HS dotyczących pozycji CN 8709 należy stwierdzić, że w przypadku ciągników objętych tą pozycją, generalnie rzecz biorąc, chodzi o rodzaj „małych” ciągników wykorzystywanych w fabrykach, miejscach przeładunkowych, portach lub na dworcach. Różnią się one od innych ciągników między innymi niewielką prędkością, nieprzekraczającą zwykle 30 do 35 km/h, i mają niewielki promień skrętu. Ponadto tak rozumiane ciągniki nie są na ogół wyposażone w kabinę kierowcy i obejmują nawet pojazdy, które są prowadzone przez kierowcę z zewnątrz.

137. Jak zauważył rząd niderlandzki, noty wyjaśniające do HS dotyczące pozycji CN 8709 odnoszą się z jednej strony do pojazdów mechanicznych służących do transportu wewnątrzzakładowego, z własnym napędem, wyposażonych w powierzchnię ładunkową, na które lub do których istnieje możliwość załadunku towarów, z drugiej strony do ciągników w rodzaju stosowanych na dworcach, ale także na przykład w portach, miejscach przeładunkowych, służących do ciągnięcia mniejszych przyczep. Ponieważ pojazdy będące przed-

miotem niniejszej sprawy, zgodnie z opisem sądu krajowego, wyposażone są jedynie w podnoszoną platformę służącą do dołączania naczep, wydają się nie być pojazdami stanowiącymi typ pojazdów mechanicznych do transportu wewnątrzzakładowego, z własnym napędem, służących do samodzielnego transportu towarów, lecz ciągnikami drugiego z wyżej wymienionych typów.

138. W niniejszej sprawie ma jednak znaczenie fakt, że w związku z tymi ciągnikami w notach wyjaśniających do HS jest mowa o „małych przyczepach” lub „wózkach bagażowych”. Poza tym zwraca się uwagę na to, że ciągniki w rozumieniu pozycji CN 8709 są generalnie lżejsze i mają mniejszą moc niż ciągniki objęte pozycją CN 8701.

139. Pojazdy takie jak te, których dotyczy niniejsza sprawa, wykazują między innymi następujące cechy: jak Intermodal sama stwierdziła, mają taką samą moc jak ciągniki

w rozumieniu pozycji CN 8701, są wyposażone w zamkniętą kabinę oraz — tak jak ciągniki — nie służą do transportu mniejszych przyczep w rodzaju wózków bagażowych, lecz do transportu naczep, w przypadku których może chodzić o tak zwane naczepy typu Mega lub Jumbo.

140. Pojazd posiadający takie cechy nie odpowiada profilowi „mniejszych” pojazdów mechanicznych do transportu wewnątrzzakładowego, z własnym napędem, względnie ciągników w ramach pozycji CN 8709, opisanemu przeze mnie powyżej na podstawie not wyjaśniających do HS.

141. Na drugie pytanie prejudycjalne należy zatem udzielić odpowiedzi, że pozycja CN 8709 powinna być interpretowana w ten sposób, iż nie obejmuje ona pojazdów posiadających właściwości i cechy takie jak będące przedmiotem sprawy pojazdy.

V — Wnioski

142. Na podstawie powyższych rozważań proponuję Trybunałowi udzielenie następującej odpowiedzi na pytania prejudycjalne:

„1) W postępowaniu przed sądem krajowym, w ramach którego dłużnik [celny] powołuje się na klasyfikację dokonaną w wiążącej informacji taryfowej wydanej na rzecz osoby trzeciej dla podobnego towaru przez organ celny innego państwa członkowskiego, niezgodną według opinii sądu krajowego z CN,

— sąd krajowy, którego orzeczenia podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, nie jest zobowiązany do zwracania się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym o wykładnię lub — o ile nie chodzi o akt przyjęty przez instytucje Wspólnoty, tak jak to ma miejsce w przypadku wiążącej informacji taryfowej — o stwierdzenie ważności,

— sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, nie jest automatycznie zobowiązany do zwracania się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym o wykładnię CN, jeżeli uważa za prawidłową inną wykładnię CN niż dokonana w wiążącej informacji taryfowej. Sąd ostatniej instancji może rozstrzygnąć powstałe pytanie o wykładnię CN w ramach swej właściwości, jeżeli mimo odmiennej opinii krajowego organu celnego jest pewny prawidłowości dokonanej przez siebie wykładni. Jednak w tej kwestii musi on mieć na uwadze cechy charakterystyczne prawa wspólnotowego i szczególne trudności, jakie sprawia jego wykładnia oraz — ewentualnie uwzględniając wykładnię zawartą w wiążącej informacji taryfowej, a także argumenty stanowiące jej podstawę — musi dojść do przekonania, że wobec powyższych okoliczności, taka sama oczywistość w odniesieniu do wykładni zachodzi również w opinii sądów innych państw członkowskich i Trybunału Sprawiedliwości.

2) Pozycja CN 8709 powinna być interpretowana w ten sposób, że nie obejmuje ona pojazdów posiadających właściwości i cechy takie jak wykazują przedmiotowe pojazdy.